

INSTRUMENTARIUM

Vuosikertomus 1997

Varsinainen yhtiökokous

on keskiviikkona 25.3.1998 klo 16.00 Instrumentarium Oy:n pääkonttorissa, Kuortaneenkatu 2, Helsinki. Osakkeenomistajien, jotka haluavat osallistua yhtiökokoukseen, on oltava merkittyinä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön omistajaluetteloon viimeistään 20.3.1998 ja ilmoittauduttava viimeistään 23.3.1998 klo 16 puh. (09) 394 1401. Osakkeenomistajat, jotka eivät ole vielä vaihtaneet osakkeitaan arvo-osuuksiksi, saavat ohjeet yhtiökokoukseen osallistumisesta ylläolevasta puhelinnumerosta.

Taloudellinen informaatio

Instrumentarium Oy julkaisee vuoden 1998 aikana suomeksi ja englanniksi kaksi osavuosisikasta. Tammi-huhtikuun katsaus julkaistaan 5.6.1998 ja tammi-elokuun katsaus 8.10.1998. Tilinpäätöstiedot vuodelta 1998 julkaistaan helmikuussa 1999.

Julkaisuja voi tilata osoitteella:

Instrumentarium Oy, Sijoittajayhteydet,

PL 100, 00031 Instrumentarium

Pubelin: (09) 394 1401

Faksi: (09) 146 4172

Internet: hannele.sosimaki@instrumentarium.fi

<i>Instrumentarium lyhyesti</i>	4
<i>Liiketoiminta-alueet</i>	5
<i>Toimitusjohtajan katsaus</i>	6
<i>Anestesia ja tehoito</i>	9
<i>Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet</i>	15
<i>Optiikka</i>	19
<i>Hallituksen toimintakertomus</i>	20
<i>Voitonjakoehdotus</i>	25
<i>Osakkeet ja osakkeenomistajat</i>	26
<i>Tuloslaskelma</i>	30
<i>Rahoituslaskelma</i>	31
<i>Tase</i>	32
<i>Tilinpäätöksen liitetiedot</i>	34
<i>Viisivuotistilasto</i>	46
<i>Tunnuslukujen laskentaperusteet</i>	47
<i>Tilintarkastuskertomus</i>	48
<i>Hallintoneuvoston lausunto</i>	48
<i>Instrumentarium Oy:n hallintoelimet</i>	49
<i>U.S. GAAPin mukainen tulos ja oma pääoma</i>	50
<i>Osoitteet</i>	53

Instrumentarium lyhyesti

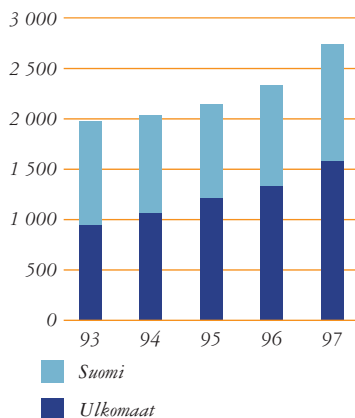
Instrumentarium on terveydenhuoltoalan konserni, joka valmistaa ja markkinoi terveydenhuollon teknologiatuotteita kansainvälisille markkinoille sekä harjoittaa optiikan vähittäiskauppaa Suomessa ja sen lähialueilla. Suurin liiketoiminta-alue on anestesia ja tehohoito, jossa tavoitteena on maailmanlaajuisesti johtava asema.

Mmk	1997	1996	+/-%
Liikevaihto	2 720,2	2 335,5	16,5
Ulkomainen liikevaihto	1 570,7	1 328,1	18,3
Liikevoitto	314,0	232,0	35,3
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	340,8	273,3	24,7
Voitto ennen satunnaiseriä ja varauksia, verojen jälkeen	246,0	200,4	22,8
Oma pääoma	1 910,6	1 732,3	10,3
Taseen loppusumma	2 752,3	2 459,7	11,9
Sijoitetun pääoman tuotto, %	17,8	15,6	
Omavaraisuusaste, %	70,7	71,7	
Tulos/osake, mk	12,21	9,88	23,6
Osinko/osake, mk	4,20*	3,50	20,0
Henkilöstö keskimäärin	2 753	2 633	4,6

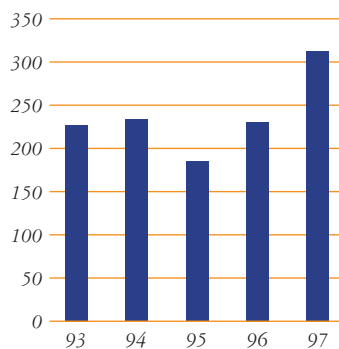
*Hallituksen ehdotus.

4

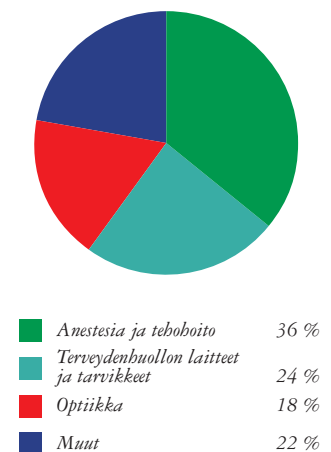
Liikevaihto, Mmk

Liikevoitto, Mmk

Liikevaihdon jakauma liiketoiminta-alueittain, %

Anestesia ja tehoahoito

Datex-Engström tuottaa terveydenhuoltopalvelujen tarjoajille maailmanlaajuisesti anestesian ja tehohoidon laitteita ja palveluja, joilla pyritään varmistamaan turvallinen sekä teknisesti ja taloudellisesti tehokas hoito. Tuotevalikoima käsittää anestesia- ja tehohoitomonitorit ja -järjestelmät, anestesiakoneet, hengityskoneet, informaatiojärjestelmät sekä tarvikkeet.

Optiikka

Optiikkaryhmä harjoittaa optiikan tuotteiden ja palvelujen vähittäismyyntiä Suomessa, Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä sekä kotiterveydenhoidon tuotteiden vähittäiskauppaa Suomessa. Ryhmällä

on näissä maissa yhteensä 166 myymälää, jotka on organisoitu Instrumentarium-, Nissen-, KEOPS- ja Ögat-myymäliketjuiksi.

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Diagnostinen kuvantaminen

Instrumentarium Imaging kehittää, valmistaa ja markkinoi maailmanlaajuisesti erikoisröntgenlaitteita lääketieteelliseen ja hammaslääketieteelliseen kuvantamiseen.

Sairaalakalusteet

Merivaara tarjoaa laajan tuotevalikoiman sairaala- ja hoitokotikalusteita, kuten sänkyjä, leikkauspöytiä, paareja ja geriatria tuoleja pääasiassa Euroopan markkinoille.

Terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden jälleenmyynti

Instrumed markkinoi ja huoltaa lääketieteellisiä laitteita ja tarvikkeita sekä laboratoriovälineitä Suomessa. *Medinovum* markkinoi Suomessa rinnakkaislääkkeitä. *Soxil* myy lääketieteellisiä laitteita Italiassa ja Välimeren alueella.

LM-Dental valmistaa ja markkinoi hammaslääkärin käsi-instrumentteja ja oheistuotteita Euroopan markkinoille. *Medko Medical* harjoittaa lääketieteellisten laitteiden projektimyyntiä etupäässä Venäjälle ja Baltian maihin.

Vuosi 1997 oli Instrumentariumille menestyksellinen ja mikä ilahduttavinta, lähes kaikki liiketoiminta-alueemme kehittyivät myönteisesti. Menestyksen tärkeimpiä tekijöitä olivat edelleen pitkäjänteinen tuotteiden ja palvelujen kehittäminen, tärkeimpinä tavoitteina asiakastytyväisyys ja laatu.

Konsernin liikevaihto kasvoi viime vuonna 16 % ja liiketoiminnan tulos oli hyvä. Liikevoitto oli 314 mmk, missä parannusta edellisvuoteen oli yli kolmannes. Osakekohtainen tulos oli 12,21 mk, kun se vuotta aikaisemmin oli 9,88 mk.

Suurimman liiketoimintayksikkömme Datex-Engströmin toimialalla anestesiassa ja tehohoidossa tavoitteenamme on maailmanlaajuisesti johtavan aseman saavuttaminen. Meillä on kaikki edellytykset kasvaa kannattavasti tällä alueella. Henkilöstömme on ammattitaitoista ja työhönsä sitoutunutta, uusien tuotteiden kehittämisestä meillä on vahva näyttö viimeisten vuosikymmenten ajalta, ja panostuksemme markkinointiin sekä maailmanlaajuisen myyntiverkoston kehittämiseen ovat olleet onnistuneita. Viime vuonna kahdeksan ensimmäisen kuukauden ajan meillä oli teknisiä ongelmia uusien tuotteiden saamisessa markkinoille, mutta loppuvuon-

na toiminta oli jo normaalia, ja koko vuoden myynnin kasvuksi tuli 15 %. Korkean teknologian yritysten hyvä tulos edellyttää voimakasta kasvua. Datex-Engströmin tulos kasvoi yli puolella edellisvuodesta ja liikevoitto oli 17 % liikevaihdosta.

Terveystieteiden rakennemuutokset etenevät nopeasti kaikkialla maailmassa, ja ne suosivat entistä suurempia yrityksiä, jotka ovat keskittyneet tietyille lääketieteen toimialoille. Anestesian ja tehohoidon markkinoilla Euroopassa asemamme on hyvä, mutta Yhdysvalloissa ja Japanissa sekä kehittyvillä markkinoilla emme vielä ole saavuttaneet sellaista markkinaosuutta, joka turvaisi kasvun edellytykset. Vuoden 1998 tammikuun lopulla allekirjoitettiin sopimus amerikkalaisen Ohmeda Inc:n anestesiakoneita ja -monitoreita sekä keskoskehoja valmistavien liiketoimintayksikköjen ostamisesta. Yritysoston tavoitteena on parantaa asemiamme USA:n lisäksi myös muilla markkinoilla sekä niillä tuotealueilla, joilla me emme itse vielä toimi. Datex-Engströmin liiketoiminnoissa ja ostetuissa liiketoiminnoissa meillä on hyvät edellytykset saavuttaa merkittäviä synergioita yhdistäessämme nämä liiketoiminnot vuoden 1998 aikana. Yritysosto on Instrumentariumille suuri haaste. Kauppahinta on lähes USD 500 milj. ja palvelukseemme siirtyy yli 2400 henkilöä. Kaupan loppuunsaattaminen vaatii tätä kirjoitettaessa vielä viranomais- ja hyväksyntä useissa eri maissa, mutta ne saataneen maaliskuuhun 1998 aikana.

Terveystieteiden laitteiden ja tarvikkeiden liiketoiminta-alueella eri yksiköiden kehitys oli hyvä. Liikevaihto kasvoi 16 % ja liikevoitto oli tyydyttävällä tasolla eli 7 % liikevaihdosta.

Konsernin toinen maailmanlaajuisesti toimiva liiketoimintayksikkö Instrumentarium Imaging lisäsi huomattavasti panostustaan tuotekehitykseen ja markkinointiin ja myynti kasvoikin yli 50 %. Vaikka yksikkö on vielä pieni maailman kuvantavan diagnostiikan markkinoilla, sillä on edellytykset jatkaa kasvua useiden uusien tuotteiden ansiosta. Digitaalinen kuvantaminen ja uu-

det teknologiat muuttavat perinteisen röntgenkuvauksen menetelmiä ja luovat uusia kasvumarkkinoita.

Suomessa ja sen lähialueilla toimivat yksiköt Merivaara, Instrumed, Medinovum, LM-Dental ja Medko Medical muokkasivat strategioitaan yhä kasvuhakuisemmiksi, mutta eivät Medinovumia lukuunottamatta vielä päässeet kasvuvauhtiin. Instrumentariumille, suomalaisena yhtiönä, on tärkeää olla vahvasti mukana myös kotimaan terveydenhuoltomarkkinoilla. Yksiköillämme on hyvät kontaktit suomalaisiin terveydenhuollon ammattilaisiin, ja toivomme pysyvämme entistä paremmin hyödyntämään niitä kansainvälistä liiketoimintaa kehittäessämme.

Italiassa toimiva Soxil S.p.A:n liiketoiminta keskittyi entistä vahvemmin anestesia- ja teho- hoidotuotteisiin, ja lähes 50 %:n myynnin kasvu edellisestä vuodesta osoittaa selkeästi, että yhtiön hankinta kolme vuotta sitten oli strategisesti paras tie Italian vaikeille markkinoille.

Instrumentariumin Optiikkaryhmän liikevaihto ja liikevoitto kasvoivat 5 %. Ryhmän vahva markkina-asema Suomessa luo hyvän pohjan kasvulle Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä. Optiikan vähittäiskauppa on meille tärkeä liiketoiminta-alue. Sen tasaisen hyvä kannattavuus tasapainottaa terveydenhuollon riskialttiimpia liiketoimintoja, ja sillä on hyvät mahdollisuudet myynnin ja tuloksen kasvuun Suomessa ja lähialueilla. Koska vanhennevalle väestölle tarkoitettujen laitosterveydenhuollon resurssit ovat rajalliset, kotiterveydenhoito ja siihen liittyvät tuotteet ovat tulleet entistä tärkeämmiksi. Meillä on hyvät mahdollisuudet kehittää kotiterveydenhoidon liiketoimintaa yhä nopeammin kasvavaksi.

Instrumentariumin rakennemuutos terveydenhuoltoalan konserniksi on edistynyt merkittävin harppaus vuoden 1998 alussa. Aiemmin mainitun Ohmedan liiketoimintojen oston lisäksi konsernin rakennetta kehitettiin myymällä Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n kosmetiikka- ja päivittäistavaraliiketoiminnot sekä allekirjoittamalla aiesopimus Instru Data Oy:n osakkeiden myymisestä amerikkalaiselle tietotekniikka-alan konsernille.

Vuoden aikana konsernin hallintoelimissä

tapahtui huomattavia henkilövaihdoksia. Yli 25 vuotta hallintoneuvoston johdossa olleen lääkintöneuvos Matti Koskenojan seuraajaksi valittiin vuorineuvos Gustav von Hertzen. Hallituksen puheenjohtajan ja Instrumentariumin pitkäaikaisen toimitusjohtajan siirryttyä toisen yhtiön palvelukseen, hallituksen puheenjohtajaksi valittiin fil. toht. Gerhard Wendt ja toimitusjohtajaksi Instrumentariumin varatoimitusjohtaja Olli Riikkala. Hallitusta täydennettiin vuoden lopulla professori Juhani Kuusella ja toimitusjohtaja Mikael Liliuksella. Hallituksessa jatkaa lisäksi Instrumentariumin talousjohtaja Matti Salmivuori. Yhtiöllämme on nyt yli kolmenkymmenen vuoden jälkeen hallitus, jonka enemmistön muodostavat yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomat henkilöt. Pidän tätä asetelmaa hyvänä, onhan yhtiömme seuraavina vuosina aivan uudenlaisten haasteiden edessä.

Yhtiömme arvon hyvä kehitys on tärkein tavoitteemme lähivuosina ja saavutamme sen, mikäli kykenemme jatkuvasti parantamaan asiakkaitemme tyytyväisyyttä tuotteisiimme ja palveluumme. Uskon, että voin luottaa henkilöstömme ammattitaitoon ja haluan kehittää Instrumentariumia sekä kykyyn itse kehittyä kasvun mukana. Osakkeenomistajiemme tuki ja luottamus takaavat instrulaisille työrauhan ja mahdollisuudet yhtiön pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Instrumentariumin hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 1997 maksettava osinko olisi 4,20 mk osakkeelta. Osingon määrä noudattaa yhtiön hallituksen vuonna 1994 omaksumaa periaatetta maksaa tuloksesta noin kolmannes osinkoina.

Kiitän instrulaisia hyvin menneestä vuodesta ja siitä sitoutumisesta, jota olette yhtiötä kohtaan osoittaneet.

Kiitän osakkeenomistajia Instrumentariumia kohtaan osoittamastanne luottamuksesta ja uskon, että olemme myös tulevaisuudessa luottamuksenne arvoisia.

Olli Riikkala
toimitusjohtaja

Datex-Engström

Datex-Engström, Instrumentarium-konsernin suurin ryhmä, keskittyy anestesiaan ja tehohoittoon, joka on konsernin keskeisin liiketoimintalue. Datex-Engströmin tuotteet ja palvelut on kehitetty parantamaan hoidon tasoa ja mahdollistamaan hoitoprosessien tehokkaampi ja taloudellisempi hallinta.

Datex-Engströmin tavoitteena on nousta maailman johtavaksi anestesian ja tehohoidon laite- ja järjestelmätoimittajaksi. Sillä on tähän tarvittava elintoimintojen valvonnan, nukutuksen, hengityksen avustamisen ja kliinisen tiedonhallinnan teknologiaosaaminen. Hengityskaasujen mittausslaitteiden valmistajasta se on kehittynyt maailman suurimmaksi anestesiamonitorien valmistajaksi.

Monipuolista osaamista, maailmanlaajuisista toimintaa

Anestesian ja tehohoidon potilasvalvontalaitteiden ja -järjestelmien lisäksi Datex-Engströmin tuotevalikoima käsittää kannettavat monitorit, yleismonitorit, anestesiakoneet, tehohoidon hengityskoneet, anestesian ja tehohoidon tietojärjestelmät sekä hengityshoidon tarvikkeet.

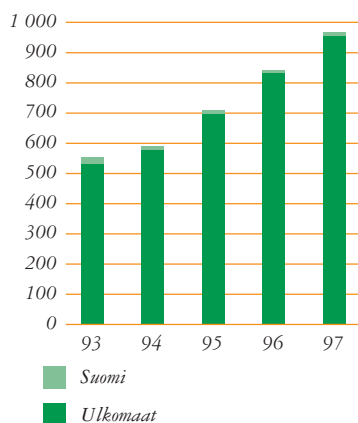
Suurimmat tuoteryhmät ovat anestesian ja tehohoidon valvontajärjestelmät, joiden osuus Datex-Engströmin kokonaismyynnistä on noin 50 % sekä anestesiakoneet ja tehohoidon hengityskoneet, joiden osuus on 12 %. Datex-Eng-

ström panostaa voimakkaasti tutkimukseen ja tuotekehitykseen niin laitteiden, ohjelmistojen ja tietojärjestelmien kuin tarvikkeiden ja huoltotoiminnankin alueilla varmistaakseen menestymisensä näillä erilaisilla, mutta toisiaan täydentävillä sektoreilla.

Datex-Engströmin tuotanto menee lähes kokonaan vientiin. Vuonna 1997 ryhmän suurin markkina-alue oli Länsi-Eurooppa, jonka osuus viennistä oli runsaat 50 %. USA:han ja Kanadaan viennistä meni lähes 30 %. Latinalainen Amerikka, Australia ja Uusi-Seelanti olivat myös tärkeitä markkina-alueita.

Datex-Engströmin suurimpia asiakasryhmiä ovat anestesian ja tehohoidon lääkärit ja hoitajat, tekninen henkilöstö sekä sairaaloiden johto ja ostotoiminnasta vastaavat henkilöt. Tuotteiden markkinoinnista vastaa tytäryhtiöiden ja jälleenmyyjien verkosto. Ryhmän kuusi myyntiyhtiötä sijaitsevat USA:ssa, Saksassa, Ranskassa, Brittein saarilla, Espanjassa ja Alankomaissa. Suomessa, Norjassa ja Italiassa ryhmän tuotteiden edustus on muilla Instrumentarium-konsernin yhtiöillä. Yli sadassa muussa maassa Datex-Engströmillä on paikallinen itsenäinen edustaja. Näitä edustajia, jotka kukin ovat oman alueensa johtavia yrityksiä maassaan, tukevat Miamiassa, Salzburgissa, Singaporessa ja Hong Kongissa sijaitsevat alueelliset tukikeskukset.

Liikevaihto, Mmk

Avaintietoja

	1997	1996	%
Liikevaihto, Mmk	975	845	+15
Liikevoitto, Mmk	163	108	+51
Henkilöstö, keskimäärin	1 106	1 015	+9

Terveydenhuollon rakennemuutokset suosivat Datex-Engströmiä

Terveydenhuoltoalan rakennemuutokset jatkuvat teollisuusmaissa, Datex-Engströmin tärkeimmillä markkina-alueilla. Kustannusten supistaminen ja tehokkuuden lisääminen hoidon laadusta tinkimättä johtavat muutoksiin lainsäädännössä, korvausjärjestelmissä ja terveydenhuoltoalan rakenteissa.

Muutokset ovat tuntuvimpia USA:ssa, joka on maailman suurin terveydenhuollon markkina-alue. Uudenlainen ajattelutapa on johtanut moniin uusiin terveydenhuollon palvelujen maksajien, tuottajien ja tarjoajien yhteenliittymiin. Sama suuntaus on nähtävissä kaikissa teollisuusmaissa. Tähän kehitykseen kuuluu, että olennaisen tiedon on oltava helposti terveyspalvelujen tuottajien saatavilla.

Lisäksi avohoitoon soveltuvien tehokkaiden hoitomuotojen tarve on kasvanut erityisesti USA:ssa, esimerkiksi lyhythoitisiin kirurgisiin toimenpiteisiin erikoistuneilla poliklinikoilla. Suuntaus suosii kevyitten, kannettavien ja helppokäyttöisten erillismonitorien käyttöä.

Datex-Engströmillä suurten laite- ja palvelukokonaisuuksien toimittajana on vahvat tutkimus- ja tuotekehitysresurssit uusien ratkaisujen löytämiseksi sekä hoidon että hallinnon tarpeisiin. Datex-Engström on jo osoittanut pystyvänsä täyttämään nämä tarpeet ja toimittamaan integroituja laite- ja ohjelmistojärjestel-

miä, jotka ovat myös helppokäyttöisiä ja joiden hinta-laatu -suhde on hyvä.

Datex-Engströmin myynti vahvassa kasvussa

Anestesia- ja tehohoitolaitteiden kysyntä Länsi-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa kasvoi jonkin verran, mutta Saksassa ja Japanissa se laski. Potilasvalvontaa koskevat uudet säännökset kasvattivat kysyntää tilapäisesti Ranskassa ja Australiassa. Vuoden aikana alan teollisuus keskittyi edelleen. Yhteenliittymät ja yritysostot eivät kuitenkaan vaikuttaneet suoranaisesti Datex-Engströmin kilpailuasemaan.

Suhteellisen hiljaisen alkuvuoden jälkeen Datex-Engströmin tilauskertymä alkoi kasvaa nopeasti. Myös toimitusten määrä kasvoi, mutta toimitusvauhti ei kuitenkaan vastannut täysin kysyntää. Loppuvuodesta toimitusmäärät ylittivät edellisvuoden vastaavien kuukausien luvut yli 50 %:lla. Vuoden vaihteessa tilauskanta oli kaksinkertainen edelliseen vuodenvaihteeseen verrattuna.

USA:ssa myynti kasvoi edelleen, joskin kasvu oli hitaampaa kuin vuotta aikaisemmin. Vuoden 1996 myyntihuippu johtui osaksi suuresta Capnomac Ultima™-kaasumonitorien tilauksesta Abbott Laboratoriesin projektiin, jossa näitä monitoreja käytettiin uuden Sevoflurane™-nukutusaineen turvallisuuden ja kustannustehokkuuden todentamiseen. Vuoden aikana Datex-Engström kehitti anestesiakaasumittausmoduulin Datascope Corporationin kannettavia monitoreja varten. Tällä maailmanlaajuisesti markkinoitavalla tuotteella on lupaavat markkinat muun muassa poliklinikkakäytössä.

Maailman toiseksi suurimmilla terveydenhuollon markkinoilla Saksassa julkisen terveydenhuollon uudistukset eivät ole edenneet viimeisen kahden vuoden aikana. Investointitahti oli hidas ja myynti pysyi ennallaan. Vuodenvaihteen hyvä tilauskanta luo hyvät edellytykset vuodelle 1998. Myynti muualla Euroopan unionin alueella kehittyi suotuisasti.

Datex-Engströmin toimintaan Isossa-Britanniassa vaikutti Vickers plc:n päätös vetäytyä

Datex-Engströmin HMEF-suodatin ylläpitää oikean lämpö- ja kosteustasapainon hengityshoidon aikana.

terveydenhuollon markkinoilta. Instrumentarium osti Vickersiltä anestesia- ja tehohoito-tuotteidensa Ison-Britannian myynti- ja huolto-toiminnot ja siirsi ne uuden Datex-Engstrom Ltd -tytäryhtiön alaisuuteen. Yhtiö vastaa Ison-Britannian ja Irlannin markkinoista.

Myyntin kehitys Venäjällä ja muissa IVY-maissa oli vaisua lupaavista kehitysnäkymistä huolimatta. Lähi-Idän myynti sen sijaan kasvoi nopeasti. Latinalaisen Amerikan alueella Datex-Engströmin yhteistyö paikallisten jakeluyritysten kanssa alkoi tuottaa näkyvää tulosta.

Myynti kasvoi jonkin verran Kiinassa, mutta laski edelleen Japanissa, missä järjestelmätuotteiden kysyntä ei vielä ole lähtenyt käyntiin ja missä kilpailu paikallisten valmistajien kanssa kiristyi edellisvuosista. Australiassa ja Uudessa-Seelannissa myynti kehittyi positiivisesti.

AS/3™-tuoteperhettä laajennettiin

AS/3™-anestesiajärjestelmän menestys jatkui vuonna 1997. Tämä kattava tuoteperhe käsittää anestesiakoneet, monitorit ja tiedonhallintajärjestelmät. Anestesian ja tehohoidon valvontajärjestelmien myynti nousi voimakkaasti. Rinnakkaisen CS/3™-tehohoitovalvontajärjestelmän tuominen markkinoille edisti AS/3™:n myyntiä niille sairaaloille, jotka pyrkivät standardisoimaan järjestelmäratkaisujaan.

Vuoden aikana AS/3™-järjestelmää kehitettiin edelleen. Uuden pienikokoisen kaasumittausmoduulin myynti ylitti odotukset. Tuoteperhettä laajennettiin myös lihasrelaksaatiota mittaavalla moduulilla, joka on ensimmäinen laatuaan. Lisäksi markkinoille tuotiin useita ohjelmistouutuuksia.

AS/3™-järjestelmän Compact-monitorista kehitettiin uusi versio, johon tämä kaasumoduuli sisältyy. Sen myynti oli vilkasta erityisesti USA:ssa, missä sitä toimitettiin sekä suurempien AS/3™-kokonaisuuksien osana että erillismonitorina leikkaussali- ja heräämökäytössä.

AS/3™-anestesiakoneen uusimman mallin tuominen markkinoille laajentaa koneen käyttöä myös vastasyntyneiden anestesiaan. Laitteen

Clinisoft™-tiedonhallintajärjestelmä auttaa lääkäreitä hoidon suunnittelussa, vapauttaa hoitajia rutiinomaisista kirjaamistehtävistä sekä mahdollistaa entistä paremman laadun- ja kustannushallinnan.

uuden höyrystinkasetin ansiosta nukutuksessa voidaan käyttää uutta desfluraani-anesteettia, jonka käyttö on voimakkaasti lisääntymässä. Anestesiakoneen myynti oli vilkasta koko vuoden ajan kaikilla markkina-alueilla. USA:n markkinoille laite on tarkoitus tuoda vasta vuonna 1998.

Toimintaa laajennettiin tehohoidon alueella

Datex-Engströmin tunkeutuminen tehohoitolaitteiden markkinoille jatkui. Vahva asema anestesiatuotteiden toimittajana sekä Engströmin ja Clinisoftin yritysostojen mukana hankittu tietotaito tarjosivat hyvän pohjan uuden, laajan tuoteperheen tuomiseksi markkinoille vuonna 1997.

CS/3™ on markkinoiden ensimmäinen järjestelmä, joka mahdollistaa hengityksen, verenkierron, hapetustilan ja aineenvaihdunnan valvonnan yhdellä ainoalla järjestelmällä erillisten mittalaitteiden sijasta. Vuoden aikana Datex-Engström esitteli CS/3™-tuotteet kaikissa tärkeimmässä tehohoitotoalan kongresseissa, millä haluttiin korostaa ryhmän vahvaa panostusta tehohoitoon. Ensimmäiset CS/3™-valvontajärjestelmät toimitettiin huhtikuussa ja joitakin laajoja järjestelmiä otettiin vuoden aikana käyttöön Länsi-Euroopassa ja Latinalaisessa Amerikassa.

Datex-Engströmin uuden CS/3™ CCV-hengityskoneen prototyyppi esiteltiin Ottawassa, Kanadassa, tehohoidon maailmankongressissa. CS/3™ CCV edustaa uuden sukupolven pienikokoisia erilliskäyttöön kehitettyjä hengityskoneita ja luo pohjan uudelle tehohoidon työasemalle. Laitetoimitukset aloitetaan vuonna 1999.

Tietojärjestelmäliiketoimintaan panostettiin

Vuonna 1997 Datex-Engström keskitti tiedonhallintaosaamisensa ja -resurssinsa perustamaansa Clinisoft-liiketoimintayksikköön, koska tehokas tiedonhallinta anestesiassa ja tehohoidossa on yhä tärkeämpää. Kasvaneen kysynnän vuoksi tuotekehitystä ja markkinointia tällä sektorilla lisättiin. Merkittävien tuotekehitysinvestointien ansiosta tämä liiketoiminta on nyt saavuttanut sellaisen volyymin, että toiminnan huomattava laajentuminen on mahdollista.

Tarvikkeiden myynti kasvoi ja laajeni

Hengityshoidon tarvikkeet ja lisälaitteet yhdistettiin vuoden aikana omaksi liiketoimintayksiköksi. Näin asiakas saa kaikki tarvitsemansa tuotteet yhdeltä toimittajalta. Tuotevalikoima käsittää suuren määrän uudelleen käytettäviä ja kertakäyttöisiä tarvikkeita, kuten suodattimia ja antureita, joiden avulla valvontalaite yhdistetään potilaaseen. Tuotevalikoima, jota kehitettiin ja laajennettiin edelleen vuoden aikana, käsittää Datex-Engströmin laitteisiin tarkoitettuja hengityshoidon merkkitarvikkeita sekä muiden valmistajien laitteisiin sopivia rinnakkaistuotteita. Vuonna 1996 investoinnit alkoivat tuottaa tulosta ja liiketoiminta kasvoi nopeasti vuoden aikana. Erityisen voimakasta kasvu oli pulssioksimetriantureiden osalta.

Tonometria: uusi kiinnostava valvontamenetelmä

Datex-Engströmin Tonometrics-yksikön suoliston verenkiertoa ja hapetustilaa mittaavan monitorin myynti vahvistui edelleen vuoden aikana. Laitteen toiminta perustuu siihen, että suolisto reagoi ensimmäisenä shokkiin, tulehdukseen tai muuhun vammaan ja sen verenkierron palautu-

minen normaaliksi on muita elimiä hitaampaa. Suoliston kudosten hiilidioksidipitoisuutta seuraamalla lääkärit saavat etukäteen tietoa mahdollisista akuuteista

komplikaatioista tehohoidon tai suurten leikkausten aikana. Tämän uuden menetelmän etuina perinteisiin menetelmiin verrattuna ovat nopeus ja tulosten suurempi luotettavuus. Tonocap™-tonometriamonitori on automatisoitu suoliston kudosten hiilidioksiditason valvontalaite. Se lyhentää mittausajan tunneista minuutteihin, lisää tulosten luotettavuutta ja ennen kaikkea mahdollistaa tämän uuden valvontamenetelmän kliinisen rutiinikäytön.

Vuoden aikana useissa maissa toteutettu laaja tutkimus tähtäsi tämän uuden menetelmän käyttökelpoisuuden varmistamiseen potilasvalvonnassa suurten ja vaativien leikkausten yhteydessä. Tutkimuksen tulokset julkistetaan vuoden 1998 aikana. Tonocap™-monitorin myynti kasvoi tasaisesti vuoden aikana tämän uuden menetelmän tunnettuuden ja kiinnostavuuden kasvaessa. USA:han muodostettiin Tonometrics-tuotteiden markkinointiin erikoistunut myyntiryhmä.

Osaamisen keskittäminen tuo tehokkuutta

Anestesian ja tehohoidon tuotteiden toimitusvalmiuden parantamiseksi Datex-Engström järjesti vuoden aikana tuotantonsa, markkinointinsa ja tuotekehitystoimintansa uudelleen. Valvonta- ja anestesiatuotteet keskitettiin Suomeen, kun taas anestesia- ja hengityskoneet sekä hengityshoidon tarvikkeet keskitettiin Ruotsiin.

CS/3 on yleismonitori sairaalakäyttöön.

Bromman tehdas käynnisti uuden AS/3™-anestesiakoneen toimitukset suunnitelmien mukaisesti vuonna 1997. Vuoden aikana otettiin Ruotsissa koekäyttöön myös uusi valmistus- ja materiaali-toiminnot laajasti kattava tietojärjestelmä. Samanlaista järjestelmää ollaan parhaillaan ottamassa käyttöön myös Suomessa.

Näkymät

Anestesian ja tehohoidon markkinat ovat vakiintumassa. Terveystieteiden kustannuksiin kohdistuvan paineen kasvaessa terveydenhuollon laitteiden kysynnän kasvu saattaa pysähtyä tai jopa kääntyä laskuun. Tällaisessa tilanteessa voivat selvitä ja menestyä vain riittävän kokoiset yritykset, joilla on kustannusten ja laadun suhteen ylivoimaiset tuotteet.

Instrumentarium allekirjoitti 29.1.1998 sopimuksen yhdysvaltalaisen Baxter International Inc:n ja Becton, Dickinson and Companyn kanssa The BOC Groupin koko Ohmeda-divisioonan ostamisesta. Kaupassa Instrumentariumille siirtyvät Ohmedan anestesia-laitedivisioona ja erikoistuotedivisioona, Ohmedan nimi ja näiden tuotedivisioonien maailmanlaajuinen liiketoiminta.

Yrityskaupalla on tärkeä merkitys Datex-Engströmin ja koko Instrumentariumin tulevalle kehitykselle. Uudesta liiketoimintaryhmästä tulee maailman johtava anestesiakoneiden ja -monitorien toimittaja, Euroopan suurin anestesiamonitoren toimittaja ja Aasian suurin anestesiakoneiden toimittaja.

Datex-Engström ja Ohmedan anestesia-laitedivisioona yhdistetään vuoden 1998 aikana toiminnallisesti Datex-Ohmedaksi. Ohmedan erikoistuotedivisioonasta tulee Instrumentariumin anestesia ja tehohoito -liiketoiminta-alueeseen kuuluva itsenäinen ryhmä. Yrityskaupan odotetaan vahvistuvan huhtikuun alussa, jonka jälkeen tämän liiketoiminnan työntekijöiden määrä on 3700 aikaisemman 1200:n sijasta.

Datex-Ohmedalle tulee yhdistymisestä huomattavia synergiaetuja, erityisesti tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä myynnin ja markkinoin-

nin alueilla. Yhdistymisellä saavutetaan neljä keskeistä strategista etua: Sillä varmistetaan Datex-Ohmedan asema merkittävänä anestesia-alan yrityksenä. Sillä saavutetaan vahva asema sairaaloissa maailmanlaajuisesti, mikä vahvistaa kasvumahdollisuuksia anestesian ja tehohoidon alueilla. Ryhmän vahva asema anestesiemarkkinoilla ja sen voimakas kasvu tehohoidon alalla parantavat kliinisten tietojärjestelmien myynnin edellytyksiä. Lisäksi suuri käytössä oleva laitekanta tarjoaa huomattavia kasvumahdollisuuksia lisälaitteiden ja tarvikkeiden myynnille.

AS/3™-anestesiakoneen aikaa ja kustannuksia säästäviä ominaisuuksia on edelleen parannettu.

Instrumentarium Imaging

Merivaara

Instrumed

Medko Medical

Medinovum

Soxil

LM-Dental

Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet

Diagnostinen kuvantaminen

Instrumentarium Imaging kehittää, valmistaa ja markkinoi röntgenlaitteita hammaslääkäreille, mammografiaan ja leikkaussalikäyttöön. Yksikön pääasiallisia markkina-alueita ovat USA, Eurooppa ja Japani.

Instrumentarium Imagingin tavoitteena on kasvaa maailmanlaajuisesti merkittäväksi röntgenlaitteiden toimittajaksi. Digitaaliseen kuvantamiseen liittyvät uudet tuotteet vahvistavat sen tunnettuutta markkinoilla. Instrumentarium Imaging panostaa voimakkaasti myös kolmiulotteisen mammografiakuvantamisen kehittämiseen ja sen kliiniseen testaamiseen.

Tuotekehityksessään Instrumentarium Imaging panostaa tekijöihin, jotka mahdollistavat korkealaatuisen kliinisen kuvantamisen helppokäyttöisillä kuvantamisjärjestelmillä. Samalla huomioidaan myös lisääntyvä tarve liittää kuvantamisjärjestelmät sairaalan tietoverkkoon.

Digitaalisen kuvantamisen merkitys kasvaa

Hammaslääketieteen kuvantamislaitteiden kysyntä pysyi suurelta osin edellisvuosien tasolla, joskin kiinnostus digitaalista kuvantamista ja erityisesti monipuolisempia hammasröntgenjärjestelmiä kohtaan kasvoi.

Vuoden aikana Instrumentarium Imaging kasvatti huomattavasti Orthopantomograph®-tuotteidensa myyntiä USA:ssa ja Saksassa. Tämä oli pääasiassa seurausta markkinoinnin tehostamisesta ja tuotteiden kasvaneesta tunnettuudesta. Myyntikanavien uudelleenjärjestelyt ja pai-

kallisen edustuksen vahvistaminen useissa Euroopan ja Aasian maissa kasvattivat myyntiä merkittävästi. Myynti jatkui vilkkaana Japanissa ja vienti Etelä-Amerikan markkinoille alkoi lupaavasti.

Mammografialaitteiden myynti kasvoi

Lääketieteellisten röntgenlaitteiden myynti kääntyi lievään kasvuun vuoden 1996 laskun jälkeen. Mammografialaitteiden kysyntä kasvoi useilla markkinoilla. Saksassa, Euroopan suurimmalla markkina-alueella, kysyntä pysyi kuitenkin vaimeana. Terveysthuollon kustannussäästötavoitteet, sairaaloiden ketjuuntuminen ja lisääntynyt kilpailu kasvattivat hintatasoon kohdistuneita paineita.

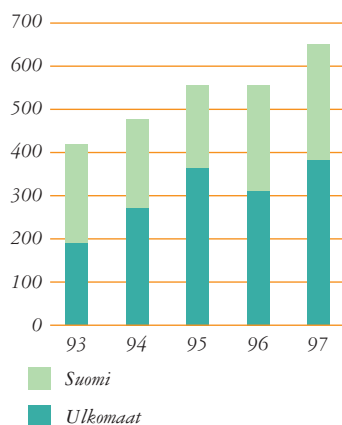
Instrumentarium Imagingin Alpha- ja Delta-mammografialaitteiden kokonaisynti kasvoi merkittävästi, erityisesti USA:ssa ja Etelä-Amerikassa. Aasian myynti kasvoi odotettua vähemmän, mikä johtui pääasiassa seulontatutkimusten aloituksen viivästyemisestä Japanissa sekä muiden Aasian markkinoiden taloudellisesta epävakaisuudesta.

C-kaarien suosio kasvussa

Liikuteltavien kirurgisten C-kaarien suosio kasvoi edelleen säästävien leikkausmenetelmien yleistyessä. Tämän laitetyypin käyttö lisääntyi myös erilaisissa kuvantamissovellutuksissa.

Omega C-kaaren kokonaisynti ei vastannut odotuksia, vaikka myynti joillakin markkina-alueilla kasvoi voimakkaasti.

Liikevaihto, Mmk

Avaintietoja

	1997	1996	%
Liikevaihto, Mmk	649	559	+16
• Diagnostinen kuvantaminen	166	110	+51
• Sairaalakalusteet	115	116	-0
• Terveysthuollon laitteiden ja tarvikkeiden jälleenmyynti	368	333	+11
Liikevoitto, Mmk	47	15	+213
Henkilöstö, keskimäärin	639	635	+1

Alpha - korkean suorituskyvyn mammografialaite. Alpha-tuotevalikoima on suosittu käyttäjystävällisyytensä, erinomaisen laatunsa ja ainutlaatuisten ominaisuuksiensa ansiosta.

Lisenssisopimus kolmiulotteisesta kuvantamismenetelmästä

Vuoden aikana Instrumentarium Imaging hankki maailmanlaajuiset yksinoikeudet kehittää, valmistaa ja markkinoida kolmiulotteista röntgenkuvantamismenetelmää. Tämän TACT-nimellä (Tuned Aperture Computed Tomography) tunnetun menetelmän on kehittänyt USA:lainen Wake Forest University. Menetelmä mahdollistaa kokonaan uudentyypin digitaalisen kuvantamisen, jossa tutkittavasta alueesta luodaan kolmiulotteinen kuva. Instrumentarium Imaging soveltaa tätä uutta teknologiaa tuotekehityksessään laajasti. Ensimmäinen tähän teknologiaan perustuva tuote, digitaalinen Delta TACT -mammografijärjestelmä, esiteltiin Chicagon Radiological Society of North America -kongressissa marraskuussa.

Näkymät

Terveystuotteen kustannusrajoitukset lisäävät hinnaltaan kilpailukykyisten diagnostisten kuvantamisyhteisöjen kysyntää teollisuusmaissa. Kiinnostus kuvien käsittelyyn, arkistointiin ja teleradiografiaan liittyviin järjestelmiin kasvaa voimakkaasti. Nämä tekijät sekä toimenpideradiologian yleistymisen lisäävät reaaliaikaisen tai lähes reaaliaikaisen digitaalisen kuvantamisen kiinnostavuutta. Suurien hammaslääketieteen jälleenmyyjien yhteenliittymät erityisesti USA:ssa sekä alan yritysten omistusjärjestelyt muokkaavat todennäköisesti markkinoita jatkossa.

Instrumentarium Imagingin kaikkien kolmen liiketoiminta-alueen odotetaan kasvavan. Ryhmän kilpailukykyä vahvistamiseksi markkinoinnin ja tuotekehityksen investointeja lisätään vuonna 1998.

Sairaalakalusteet

Merivaara kehittää ja valmistaa sairaala- ja hoitokotikalusteita ja niiden oheistuotteita. Sairaalakalusteiden tuotevalikoima käsittää sairaalasängyt, leikkauspöydät ja parit sekä synnytys-sängyt. Hoitokotikalusteiden ryhmään kuuluvat sängyt, katonosturit, pyörätuolit ja geriatriset tuolit. Merivaaran päämarkkina-alue on Pohjoismaat, mutta myynti myös Venäjälle ja Euroopan ulkopuolelle on kasvussa.

Merivaara tähtää johtavan asemansa säilyttämiseen Suomessa ja pyrkii markkinajohtajaksi myös muissa Pohjoismaissa. Toimintaa Venäjällä ja Baltian maissa laajennetaan. Hyvän pohjan tälle luovat tuotannon uudistamiseksi ja tehostamiseksi vuoden aikana tehdyt investoinnit.

Leikkauspöytien kysyntä vilkasta

Merivaaran tuotteista synnytys-sängyjen, parien ja erityisesti leikkauspöytien myynti oli vilkasta. Myynti Venäjälle ja muihin Itä-Euroopan maihin kasvoi. Tyydyttävien myyntitulosten saavuttaminen kovan kilpailun markkinoilla Länsi-Euroopassa edellyttää kuitenkin toiminnan tehostamista edelleen. Kotimaan myynti pysyi vuoden 1996 tasolla.

Näkymät

Merivaara on investoimassa tuotannon valvontajärjestelmään, mikä vahvistaa yksikön mahdollisuuksia palvella päämarkkinoitaan entistä tehokkaammin vuonna 1998. Tutkimus- ja tuotekehitysinvestoinnit kasvavat edelleen lähivuosina. Merivaara tuo vuoden 1998 aikana markkinoille myös uusia tuotteita, joista mainittakoon uuden sukupolven sairaalasängyt. Näiden tuotteiden odotetaan kasvattavan myyntiä erityisesti Pohjoismaissa.

Terveystuotteen laitteiden ja tarvikkeiden jälleenmyynti

Instrumed

Instrumed markkinoi maailman johtavien valmistajien sairaala- ja laboratorioalan laitteita ja tarvikkeita Suomessa. Se tarjoaa asiakkailleen täydellisen tuote- ja palveluvalikoiman, joka käsittää myös asennuksen, tietojärjestelmien yhteensovit-

tamisen, koulutuksen ja teknisen huollon.

Sairaala- ja laboratoriolaitteiden markkinoiden kasvu jatkui edellisvuosien tapaan. Instrumedin myynti kasvoi voimakkaimmin anestesian ja tehohoidon sekä leikkaussalitarvikkeiden alueilla. Yksikön kokonaisynti ei kuitenkaan yltänyt edellisvuoden ennätystasolle.

Medko Medical

Medko Medical on projektimyyniin erikoistunut yhtiö, joka myy sairaalajärjestelmiä Venäjälle, Keski-Aasiaan, Kiinaan ja Baltian maihin. Yhtiö on myös vastannut Datex-Engströmin, Instrumentarium Imagingin ja Merivaaran laitemyynnistä näillä markkinoilla. Vuoden 1998 alusta lähtien näiden tuotteiden myynnistä vastaavat ryhmät itse.

Paikallisen rahoituksen puute vaikeutti toimintaa Venäjällä, joka on yhtiön tärkein markkina-alue. Virossa toiminta oli vilkasta ja myynti kasvoi merkittävästi.

Medinovum

Medinovum markkinoi Euroopan johtaviin rinnakkaislääkkeiden valmistajiin kuuluvan Merckle GmbH:n tuotteita Suomessa. Rinnakkaislääkkeiden suosio on nousussa, koska lääkekustannusten kasvu ylittää edelleen korvausjärjestelmän resurssit.

Medinovumin myynnin kasvu jatkui vuonna 1997. Kilpailu kiristyi edelleen, minkä johdosta joidenkin tuotteiden hintataso laski. Yhtiö toi vuoden aikana markkinoille useita uusia tuotteita.

Vaativassa sairaalakäytössä potilaspöydä edellytetään monia ominaisuuksia: sen on oltava kestävä, varustukseltaan monipuolinen, turvallinen, helpokäyttöinen ja kevyt liikutella.

Soxil

Soxil on johtava anestesia- ja potilasvalvontalaitteiden toimittaja Italian ja muiden Välimeren maiden sekä Pohjois-Afrikan ja joidenkin Itä-Euroopan maiden markkinoilla. Vuodesta 1996 lähtien yhtiö on vastannut Datex-Engströmin koko tuotevalikoiman markkinoinnista ja jakelusta Italiassa, missä näiden tuotteiden myynti kasvoikin vuoden 1997 aikana merkittävästi. Yhtiö toi vuoden aikana markkinoille uuden anestesiakoneensa.

LM-Dental

LM-Dental valmistaa täydellistä hammaslääkäreiden käsi-instrumenttivalikoimaa ja oheistuotteita, joita se markkinoi Pohjoismaissa sekä muissa Euroopan ja Itä-Aasian maissa. Pohjoismaissa yhtiö on alansa markkinajohtaja. Yritys valmistaa ja markkinoi myös hammaskultaseoksia kotimaan markkinoille. Markkinoiden vähäisestä kasvusta huolimatta LM-Dentalin myynti kasvoi.

Näkymät

Suomen sairaala- ja laboratoriolaitteiden markkinoiden ei odoteta kasvavan olennaisesti vuoden 1997 tasosta. Instrumedin myynnin ja markkinaosuuden kasvua tukevat useat viime aikoina tehdyt yhteistyösopimukset ja vuodenvaihteen vahva tilauskanta. Yksikön jo toimittamien radiologian ja muiden terveydenhoitoalan laitteiden suuri määrä vahvistaa sen huolto- toimintaa ja tulevaa myyntiä.

Rahoitus on osoittautumassa yhä tärkeämmäksi tekijäksi käytäessä kauppaa Venäjällä, Baltian maissa ja Keski-Aasiassa. Medko Medical etsii uusia ratkaisuja avaimet käteen -periaatteella toimitettavien sairaalaprosjektien rahoittamiseksi. Projektimyynnin odotetaan kasvavan vuonna 1998, mistä osoituksena ovat käynnistyvistä projekteista saadut ennakkomaksut.

Lääkekustannusten tasoon Suomessa kohdistuu paineita. Tämä edistää Medinovumin tuotteiden kysyntää, joskin kilpailun alalla odotetaan kiristyvän.

Instrumentarium

Nissen

KEOPS

Ögat

Optiikkaryhmä harjoittaa optiikan ja kotiterveydenhoidon vähittäiskauppaa. Tuotevalikoima sisältää silmälasien ja piilolinssien lisäksi niihin liittyvät oheistuotteet ja palvelut. Suomessa Instrumentariumin Optiikkaryhmä on alansa markkinajohtaja. Ryhmällä on yhteensä 166 omaa myymälää Suomessa, Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä. Kotimaassa optiikkaryhmä markkinoi myös kotiterveydenhoidon tuotteita, kuten terveyskenkiä ja erilaisia mittalaitteita. Niitä myydään kahdessa erikoismyymälässä ja 61 optiikkamyymälässä.

Ryhmän tavoitteena on hakea kasvua lähialueilta. Se pyrkii hyödyntämään kotimaan vahvaa markkina-asemaa laajentaessaan toimintaansa naapurimaissa.

Suomessa tuotteita myydään kolmen myymäläketjun 137 myymälässä. Instrumentarium-, Nissen- ja KEOPS-myymäläketjujen tuotevalikoima on segmentoitu eri asiakasryhmille.

Ruotsissa myynnistä vastaa Ögat-ketju, johon kuuluu kaksikymmentä omaa ja seitsemän franchising-myymälää. Virossa ryhmällä on seitsemän ja Venäjällä, Pietarissa, kaksi Instrumentarium-myymälää.

Myynnin kasvu keskimääräistä suurempaa

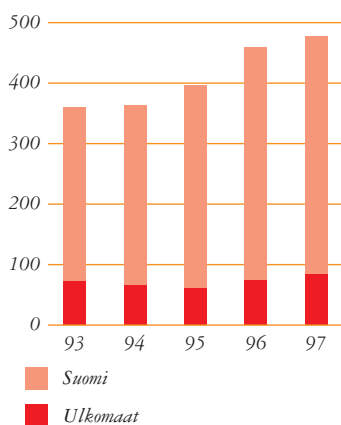
Kotimaan optiikkamarkkinoiden kasvu vuoden aikana oli vain vähäistä. Instrumentariumin optiikkaryhmälle kulunut vuosi oli kuitenkin hyvä, ja ryhmän myynti kasvoi markkinoita enemmän. Ruotsissa Ögat-myymäläketjun myyntiä kasvatti selvästi vilkastunut alan kysyntä. Kysyntä Viron markkinoilla on voimakkaassa kasvussa. Instrumentarium-myymälät ovat nyt vakiinnuttaneet asemansa maan neljän johtavan ketjun joukossa.

Kotiterveydenhoidon tuotteiden kysynnän kasvu hidastui merkittävästi vuonna 1997. Instrumentariumin kotiterveydenhoidon tuotteiden myynnin kasvu ylitti kuitenkin alan kasvun. Optiikkaryhmän kokonaismyynnistä näiden tuotteiden osuus on noin 15 %.

Näkymät

Optiikkaryhmän tuotteiden kotimaisen kulutuskysynnän odotetaan kasvavan vuonna 1998. Ruotsissa kysynnän odotetaan pysyvän nykyisellä tasolla. Ryhmä aikoo lisätä myymälöidensä määrää Viron kasvavilla markkinoilla.

Liikevaihto, Mmk

Avaintietoja

	1997	1996	%
Liikevaihto, Mmk	481	460	+5
Liikevoitto, Mmk	63	60	+5
Henkilöstö, keskimäärin	694	669	+4

Hallituksen toimintakertomus

Konsernin liikevaihto ja tulos

Instrumentarium-konsernin liikevaihto vuonna 1997 oli 2 720 Mmk, mikä on 16 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Ulkomainen liikevaihto kasvoi 18 % ja oli 1 571 Mmk eli 58 % konsernin liikevaihdosta.

Liikevoitto oli 314 Mmk, kun se edellisellä vuonna oli 232 Mmk. Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja oli 341 Mmk, mikä on 68 Mmk enemmän kuin edellisellä vuonna. Rahoitustoiminnan nettotuotot olivat 27 Mmk eli 14 Mmk pienemmät kuin edellisellä vuonna. Satunnaisia tuottoja ja kuluja ei ollut lainkaan.

Tulos osaketta kohti oli 12,21 mk, mikä on 23 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Oma pääoma osaketta kohti oli 94,76 mk.

Konsernin henkilömäärä vuoden 1997 lopussa oli 2 902, mikä on 274 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Ulkomailla työskenteleviä henkilöitä oli vuoden lopussa yhteensä 919.

Anestesia ja tehohoito

Anestesia- ja tehohoitolaitteita valmistavan Datex-Engströmin liikevaihto kasvoi 15 % ja liikevoitto 51 % edellisestä vuodesta. Hyvään liikevaihdon ja tuloksen kasvuun vaikuttivat etenkin AS/3TM-anestesiamonitorien kasvanut kysyntä ja CS/3TM-tehohoitomonitorijärjestelmien ennakoitua suurempi myynti. AS/3TM ADU -anestesiakoneiden myynti kasvoi odotetusti. Anestesian ja tehohoidon tarvikkeiden ja kertakäyttötuotteiden myynnin kasvu jatkui hyvänä. Yhdysvaltain

dollarin vahvistuminen paransi myyntikatetta ja vahvisti Datex-Engströmin asemaa amerikkalaisia kilpailijoita vastaan käytävässä markkinaosuuskamppailussa. Alkuvuoden toimitusviiveet tuotannossa saatiin poistettua vuoden viimeisen kolmanneksen aikana, jolloin myynti kasvoi lähes 50 % edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna.

Datex-Engströmin päämarkkina-alueista parhaiten myynti kehittyi USA:ssa, jonka osuus ryhmän kokonaismyynnistä oli noin neljännes. Alan kysyntä vaihteli huomattavasti Euroopan eri maissa, joissa Datex-Engströmin tuotteiden myynti kokonaisuudessaan kuitenkin kasvoi yli 10 %. Syyskuun alussa toimintansa aloittaneen Englannin tytäryhtiön myynti lähti hyvin käyntiin. USA:n ja Euroopan ulkopuolisilla markkinoilla myynti kasvoi voimakkaasti, varsinkin Latinalaisessa Amerikassa ja Australiassa. Japanin ja Kaakkois-Aasian markkinoilla kysyntä laski; niiden markkinoiden osuus Datex-Engströmin kokonaismyynnistä on vielä vähäinen.

Datex-Engström panosti edelleen voimakkaasti tuotekehitykseen ja operatiivisen toiminnan tehostamiseen. Tuotekehitykseen käytettiin viime vuonna 112 Mmk, mikä on noin 12 % ryhmän liikevaihdosta. Tuotannon osalta merkittävä muutos oli anestesiakonevalmistuksen keskittäminen Ruotsiin Bromman tehtaalalle. Tuotannon ja materiaalitoimintojen tietojärjestelmien uudistamisprojekti jatkui koko vuoden; järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 1998 syksyllä.

Kebitys liiketoiminta-alueittain

	Liikevaihto, Mmk			Liikevoitto, Mmk		
	1997	1996	%	1997	1996	%
Anestesia ja tehohoito	975	845	+15	163	108	+51
Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet	649	559	+16	47	15	+213
Optiikka	481	460	+5	63	60	+5
Erillisyyksiköt	543	442	+23	20	17	+18
Konsernihallinto	71	29	+145	21	32	-34
Yhteensä	2 720	2 335	+16	314	232	+35

Datex-Engström-ryhmän liikevoiton kasvuun vaikuttivat sekä myynnin kasvu että myyntikate-tason nousu. Myyntikatetta nosti Yhdysvaltain dollarin vahvistumisen lisäksi myynnin painottuminen edelleen enemmän AS/3™- ja CS/3™-järjestelmätuotteisiin, joiden kate on parempi kuin erillismonitorien. Ryhmän myynti- ja markkinointikulut kasvoivat hieman myynnin kasvu enemmän. Eräänä tärkeänä syynä kulujen kasvuun oli tytäryhtiön perustaminen Isoon-Britanniaan ja Irlantiin.

Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet

Terveystuotteiden laitteiden ja tarvikkeiden yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 16 % ja liikevoitto yli kolminkertaistui edellisestä vuodesta. Liikevaihdon ja liikevoiton kasvuun vaikutti etenkin röntgenlaitteita valmistavan Instrumentarium Imagingin myynnin ja tuloksen merkittävä kasvu edellisestä vuodesta.

Instrumentarium Imagingin liikevaihto oli 166 Mmk, mikä on 51 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Sekä hammasröntgen- että mammografialaitteiden myynti kasvoi merkittävästi. Hammasröntgenlaitteiden suurimmista markkina-alueista parhaiten myynti kasvoi Saksassa ja USA:ssa. Japanin markkinoilla myynti kasvoi myös, mutta vähemmän kuin muilla päämarkkinoilla. Mammografialaitteiden myynnin kasvu tuli etenkin USA:sta ja Englannista. Sen sijaan Kaakkois-Aasiassa myynti laski edellisestä vuodesta. Instrumentarium Imagingin kolmannen tuoteryhmän, kirurgisen C-kaaren, myynti ei lähtenyt kaikilla markkinoilla odotettuun kasvuun. C-kaaren myynti oli edellisvuotista parempi, mutta sen vaikutus yksikön kokonaismyyntiin

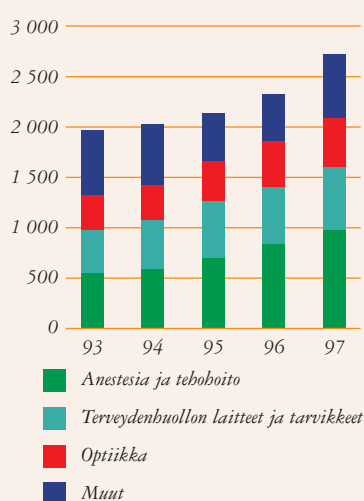
oli vielä vähäinen. Instrumentarium Imaging lisäsi panostuksia tuotekehitykseen ja markkinointiin. Tuotekehityksessä pääpaino on digitaalisen ja kolmiulotteisen kuvantamisen sovelluksissa.

Hoitokalusteita ja apuvälineitä valmistavan Merivaaran liikevaihto pysyi edellisen vuoden tasolla ja oli 115 Mmk. Viennin ja ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihdon osuus kokonaismyynnistä oli yli 70 %. Merivaaran suurimman tuoteryhmän muodostavat sängyt, joiden osuus ryhmän myynnistä oli yli kaksi kolmasosaa. Niiden myynti laski hieman edellisestä vuodesta. Leikkauspöytien ja muiden erikoistuotteiden, kuten paarien ja synnytyssänkyjen myynti sen sijaan kasvoi. Markkina-alueista parhaiten myynti kehittyi Venäjällä ja Euroopan ulkopuolisilla markkinoilla. Kotimaassa Merivaaran tuotteiden myynti pysyi edellisen vuoden tasolla. Ruotsissa, Norjassa ja Ranskassa toimivien tytäryhtiöiden myynti laski. Merivaarassa panostettiin viime vuoden aikana voimakkaasti markkinointiin ja tuotekehitykseen. Tuotannon rationalisoimiseksi on käynnissä merkittäviä muutoshankkeita.

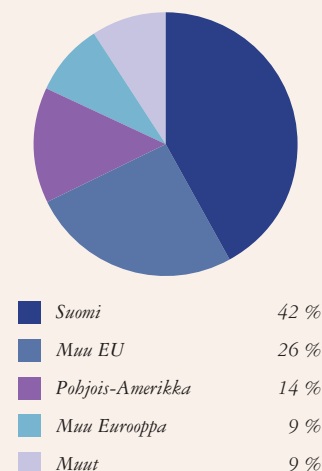
Terveystuotteiden laitteita ja tarvikkeita kotimaassa markkinoivan Instrumedin myynti laski hieman edellisestä vuodesta. Suurimpana syynä myynnin laskuun oli radiologian laitetoimitusten vähentyminen edellisestä vuodesta, jolloin toteutettiin monta suurta projektia. Myös laboratoriolaitteiden myynti laski jonkun verran. Sen sijaan anestesia- ja tehohoitolaiteiden sekä kirurgian laitteiden ja tarvikkeiden myynti kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta.

Rinnakkaislääkkeitä markkinoivan Medinovumin liikevaihdon kasvu oli edelleen hyvä ja

Liikevaihto, Mmk

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma, %

se ylitti Suomen lääkemarkkinoiden kokonaiskasvun. Yksikön bruttomyynti vuonna 1997 oli 51 Mmk. Myynnistä noin 90 % on reseptilääkkeitä ja loput reseptivapaita valmisteita.

Italiassa toimivan terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden myynti- ja markkinointiyhtiön Soxil S.p.A:n liikevaihto kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta. Myynnin kasvuun vaikutti eniten Datex-Engström-tuotteiden hyvä menestys Italian markkinoilla. Niiden jälleenmyynti Italiassa siirtyi Soxilille vuoden 1996 aikana.

Medko Medicalin projekti- ja laitevienti kokonaisuudessaan laski jonkun verran edellisestä vuodesta. Myynnin lasku johtui lähinnä Venäjän projektitoimitusten vähentymisestä. Laitevienti Venäjälle ja Baltian maihin sen sijaan kasvoi. Vuoden 1998 alusta Medko Medical on keskittynyt pelkästään projektiviennin hoitamiseen lähinnä Venäjän, Baltian ja Itä-Euroopan alueille.

Hammaslääkäreiden käsi-instrumentteja valmistavan LM-Dentalin liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta. Viennin osuus liikevaihdosta oli lähes 60 %.

Optiikka

Optiikkaryhmän liikevaihto kasvoi 5 % edellisestä vuodesta. Suomessa Instrumentariumin kolmen myymäläketjun liikevaihdon kasvu oli noin 4 %, vaikka optisen alan vähittäiskaupan markkinat eivät juurikaan kasvaneet viime vuoden aikana. Kotiterveydenhoidon tuotteiden myynti Instrumentariumin myymälöissä kasvoi hieman optiikan tuotteita enemmän. Ruotsissa alan vähittäiskaupan markkinat kasvoivat noin 6 %. Siellä Ögat-myymläketjun myynti kasvoi alan kasvua nopeammin, noin 10 % edellisestä vuodesta. Virossa toimivien Instrumentarium-

myymälöiden myynti kasvoi merkittävästi, mihin vaikutti kahden uuden myymälän perustaminen vuoden 1997 aikana. Pietarin uusilla myymälöillä ei ollut vielä vaikutusta ryhmän kokonaisliikevaihtoon.

Myymälöiden kokonaismäärä kasvoi vuoden aikana kuudella ja oli vuoden vaihteessa 164. Suomessa avattiin neljä uutta myymälää, jolloin niiden määrä nousi 137:ään. Ruotsissa myymälöiden lukumäärä väheni kahdella, mutta vuoden 1998 alussa hankittiin kaksi uutta myymälää, joten niitä on jälleen 20. Virossa avattiin viime vuoden aikana kaksi uutta myymälää ja niitä oli vuoden vaihteessa seitsemän. Pietarissa aloitti toimintansa ensimmäinen Instrumentarium-myymlä vuoden 1997 maaliskuussa ja toinen marraskuussa.

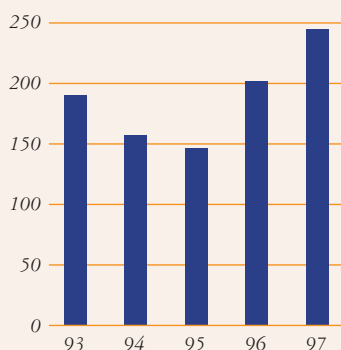
Optiikkaryhmän liikevoitto kasvoi liikevaihdon mukaisesti myös 5 %. Myyntikate parani hieman edellisestä vuodesta ja kulut kasvoivat hieman myynnin kasvua enemmän.

Erillisyyksiköt

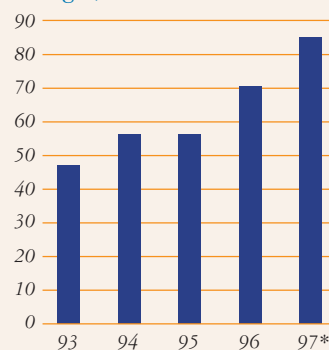
Erillisyyksiköiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 543 Mmk, mikä on 23 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Liikevoitto kasvoi 17 Mmk:sta 20 Mmk:aan. Suurin syy liikevaihdon kasvuun oli Instru Data Oy:n tietotekniikan laitteiden ja järjestelmien kasvanut myynti kotimaassa ja lähi-alueilla. Tuloksen kasvuun vaikutti sekä Instru Datan että kosmetiikan ja päivittäistavaroiden tukkukauppaa harjoittavan Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n tuloksen parantuminen edellisestä vuodesta.

Instru Data Oy:n liikevaihto kasvoi 295 Mmk:sta 400 Mmk:aan. Yli puolet kasvusta tuli viennistä, erityisesti Pietarin alueelle. Viennin

Voitto ennen satunnaiseriä ja varauksia, verojen jälkeen, Mmk

Osingot, Mmk

*Hallituksen ehdotus

osuus yhtiön liikevaihdosta oli yli 30 %. Myös kotimaassa Instru Datan tietotekniikan laitteiden ja järjestelmien myynti kasvoi hyvin. Yhtiön liikevoitto parani hieman edellisestä vuodesta.

Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n liikevaihto oli 124 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 118 Mmk. Liikevaihdon kasvu, noin 5 %, oli kulutuskysynnän kasvua suurempi. Yhtiön liikevoitto oli edellisvuotista parempi.

Langattoman viestinnän laitteita myyvän Oy Tekno-Rema Ab:n liikevaihto oli 20 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 29 Mmk. Yhtiön liikevoitto laski edellisestä vuodesta. Yhtiön myymien Motorola-matkapuhelimien edustus loppui syksyllä 1997. Tekno-Rema keskittyy Motorolan muiden langattoman viestinnän tuotteiden myyntiin ja vastaa edelleen sen matkapuhelinten huollosta.

Rahoitus- ja sijoitustoiminta

Rahoitustoiminnan nettotuotot olivat 27 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 41 Mmk. Rahoitustuottojen lasku johtui alhaisemman korkotasoa takia vähentyneistä korkotuotoista ja osakkuusyhtiöitten edellisvuotista pienemmästä tulovaikutuksesta. Valuuttaposition suojauksesta syntyi jonkun verran enemmän kurssitappioita kuin edellisenä vuonna. Osinkotuotot olivat 15 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 12 Mmk.

Arvopaperikaupan liikevaihto oli 42 Mmk (edellisenä vuonna 23 Mmk). Konsernin omistamien noteerattujen vaihto- ja käyttöomaisuusosakkeiden markkina-arvo 31.12.1997 oli 675 Mmk (597 Mmk). Vastaava kirjanpitoarvo oli 417 Mmk (431 Mmk). Arvopaperikaupan liikevoitto, joka sisältää myös liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjatut käyttöomaisuusosakkeiden

myyntivoitot, oli 39 Mmk (28 Mmk). Konsernihallinnon liikevaihtoon kirjattiin vuonna 1997 lisäksi rakennustoiminnasta syntyneitä myyntiä 29 Mmk.

Konsernin omavaraisuusaste pysyi lähes edellisen vuoden tasolla ja oli 71 % (72 %). Korollisen vieraan pääoman määrä 31.12.1997 oli 174 Mmk, mikä on 11 Mmk enemmän kuin vuotta aiemmin. Likvidien rahavarojen määrä vuoden vaihteessa oli 366 Mmk (421 Mmk).

Investoinnit ja tuotekehitys

Konsernin kokonaisinvestoinnit olivat 332 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 69 Mmk. Koneisiin ja kalusteisiin investoitiin 65 Mmk (45 Mmk), rakennuksiin ja maa-alueisiin 212 Mmk (2 Mmk) sekä osakkeisiin ja muihin pitkävaikutteisiin menoihin 55 Mmk (22 Mmk). Viime vuonna hankittiin konsernin omistukseen aiemmin vuokratut Espoon Kilossa, Tuusulassa ja Lahdessa sijaitsevat toimisto-, teollisuus- ja varastorakennukset. Niiden hankintamenot katettiin investointivaroilla, jotka siten saatiin kaikki käytettyä vuoden 1997 loppuun mennessä.

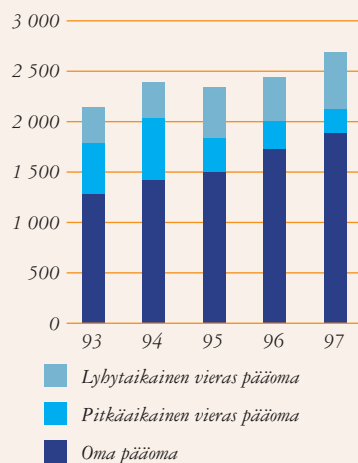
Tuotekehityskulut olivat 127 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 116 Mmk. Suurin osa tuotekehityskuluista käytettiin anestesia- ja tehohoitolaitteiden ja niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämiseen.

Henkilöstö ja hallintoelimet

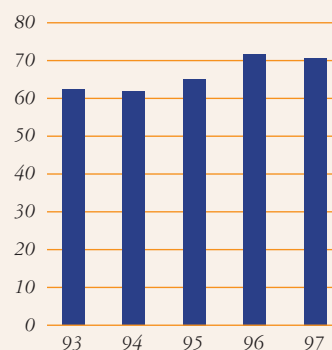
Instrumentarium-konsernin palveluksessa oli vuoden 1997 aikana keskimäärin 2 753 henkilöä, mikä on 120 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Emoyhtiö Instrumentarium Oy:n palveluksessa oli keskimäärin 1 674 henkilöä (1 639).

Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi

Pääomarakenne, Mmk

Omavaraisuusaste, %

25.3.1997 saakka lääkintöneuvos Matti Koskenoja. Uudeksi hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin 22.5.1997 alkaen vuorineuvos Gustav von Hertzen, jonka yhtiökokous oli valinnut hallintoneuvoston jäseneksi 25.3.1997. Siihen saakka hän oli toiminut hallituksen jäsenenä. Hallituksen puheenjohtajana toimi 15.6.1997 saakka yhtiön silloinen toimitusjohtaja Markku Talonen. Uudeksi hallituksen puheenjohtajaksi valittiin 15.6.1997 alkaen fil.toht. Gerhard Wendt, joka oli siihen saakka toiminut hallituksen jäsenenä. Instrumentarium Oy:n toimitusjohtajaksi nimitettiin 15.6.1997 varatoimitusjohtaja Olli Riikkala, joka on toiminut yhtiön hallituksen jäsenenä koko vuoden 1997. Hallituksen jäsenenä on ollut lisäksi talousjohtaja Matti Salmivuori.

Instrumentarium Oy:n hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 11.12.1997 yhtiön hallituksen puheenjohtajaksi vuosiksi 1998–2000 fil.toht. Gerhard Wendtin sekä hallituksen muiksi jäseniksi vuodeksi 1998 Olli Riikkalan ja Matti Salmivuoren sekä Incentive AB:n toimitusjohtajan Mikael Liliuksen ja Nokia Research Centerin johtajan, professori Juhani Kuusen.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Vuoden 1998 alussa Instrumentarium-konsernissa on toteutettu yksi ja pantu alulle kaksi yrityskauppaa, jotka muuttavat merkittävästi konsernirakennetta.

Tammikuun alussa allekirjoitettiin kauppasopimus, jolla Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n liiketoiminta myytiin suomalaiselle merkkituotteita maahantuovalle ja markkinoivalle Berner Oy:lle. Lopullinen kauppa toteutettiin 2.2.1998, mistä alkaen Bergenheim Yhtiöitten liiketoiminta ei

ole enää kuulunut Instrumentarium-konserniin.

Tammikuun lopulla Instrumentarium Oy allekirjoitti sopimuksen, jolla se ostaa englantilaiselta The BOC Groupilta sen omistaman yhdysvaltalaisen Ohmedan anestesia- ja erikoistuotetelevisioinat. Instrumentarium on mukana kolmen yrityksen muodostamassa ostokonsortiossa. Toteutuessaan yrityskauppa kasvattaa Instrumentariumin anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnan nykyisestä lähes kolminkertaiseksi ja muuttaa koko konsernin selvemmin monikansalliseksi. Ostettavilla divisioonilla on yhtiöitä ja liiketoimintaa 17 maassa, tehtaat sijaitsevat USA:ssa. Ostettavien liiketoimintojen henkilömäärä on noin 2 400. Kauppa on tarkoitus saattaa päätökseen tämän vuoden huhtikuun alussa. Yrityskaupan jälkeen Instrumentariumin pro forma -taseen loppusumma on noin 4,5 mrd markkaa ja omavaraisuusaste yli 40 %.

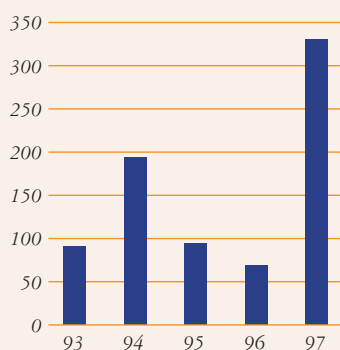
Helmikuussa Instrumentarium Oy ja yhdysvaltalainen CHS Electronics, Inc. allekirjoittivat aiesopimuksen Instrumentariumin omistamien Instru Data Oy:n osakkeiden myymisestä CHS Electronicsille. Lopullinen kauppa on tarkoitus toteuttaa viimeistään toukokuun alussa.

Tammikuun aikana Instrumentarium Oy päätti luopua myös 40 % omistusosuudestaan suurkeittiöitä valmistavassa Hackman Metos Oy Ab:ssä sen enemmistöosakkaalle Oy Hackman Ab:lle. Toteutetulla osakekaupalla Instrumentariumin luopuminen suurkeittiötoiminnoista saatiin loppuun.

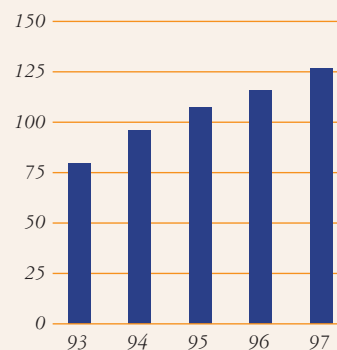
Näkymät vuodelle 1998

Instrumentarium-konsernin kehittämisen painopiste on anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnassa, jossa pyritään maailmanlaajuisesti johtavaan ase-

Investoinnit, Mmk

Tuotekehityskulut, Mmk

maan. Toteutuessaan Ohmedan maailmanlaajuisten anestesia- ja lääketieteellisten osto vahvistaa merkittävästi Instrumentariumin ja Datex-Engström-ryhmän asemaa etenkin Yhdysvaltain markkinoilla. Ohmedan ja Datex-Engströmin tuotteet täydentävät toisiaan hyvin, ja yritysostolla saavutetaan siten vahvempi asema koko maailman anestesia- ja lääketieteellisten markkinoilla. Datex-Engström-ryhmä ja Ohmedan anestesia- ja lääketieteellisten osioiden yhdistetään tämän vuoden aikana toiminnallisesti Datex-Ohmedaksi. Toimintojen uudelleenjärjestelyistä aiheutuvia kertaluonteisia kuluja varten tehdään noin 320 milj. markan varaus tälle vuodelle.

Terveystieteiden ja tarvikkeiden liiketoiminta-alueella kysyntä vaihtelee maittain ja tuotealueittain. Instrumentariumin yksiköiden valmistamien ja edustamien tuotteiden alueilla sekä projektiviennissä näkymät vuodelle 1998 ovat kokonaisuudessaan tyydyttävät.

Optiikan vähittäiskaupan arvioidaan kehittyvän suotuisasti sekä Suomessa että Ruotsissa. Virossa ja Pietarin alueella markkinat kasvavat edelleen. Instrumentariumin Optiikkaryhmän markkina-asema Suomessa on vahva. Muilla markkinoilla, joilla Optiikkaryhmä on mukana, on tavoitteena kasvattaa markkinaosuutta. Ryhmän näkymät vuodelle 1998 ovat vakaat.

Voitonjakoehdotus

Ehdotukset yhtiökokoukselle

Konsernin vapaa oma pääoma taseen 31.12.1997 mukaan on 1 509 594 963,75 mk. Siitä osingonjakokelpoisten varojen osuus on 1 201 918 295,13 mk. Emoyhtiön vapaa oma pääoma taseen 31.12.1997 mukaan on 1 315 285 475,43 mk.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävänä olevat voittovarot jaetaan seuraavasti:

- osinkoa 4,20 mk osakkeelta (2,10 mk/ADR)	84 687 964,20 mk
- Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.:lle	150 000,00 mk
- jätetään vapaaseen omaan pääomaan	1 230 447 511,23 mk
	<u>1 315 285 475,43 mk</u>

25

Helsingissä 25. päivänä helmikuuta 1998

Gerhard Wendt
hallituksen puheenjohtaja

Juhani Kuusi

Mikael Lilius

Olli Riikkala
toimitusjohtaja

Matti Salmivuori

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja äänioikeus

Instrumentarium Oy:n osakepääoma jakautuu 10 mk:n nimellisarvoisiin A- ja B-sarjan osakkeisiin. Jokaisella A-sarjan osakkeella on yhtiökokouksessa kymmenen ääntä ja jokaisella B-sarjan osakkeella yksi ääni. Sekä A- että B-sarjan osakkeet antavat osakkeenomistajille samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja voitonjakoon.

Noteeraukset pörseissä

Instrumentarium Oy:n molemmat osakesarjat noteerataan Helsingin Arvopaperipörssissä. A-sarjan noteeraus aloitettiin 1971 ja B-sarjan noteeraus 1986. B-sarjan osakkeita vastaavat ADR-osaketodistukset ovat olleet noteerattuina Yhdysvalloissa NASDAQin listalla vuodesta 1983. Kaksi ADR-osaketodistusta vastaa yhtä B-osaketta. Vuoden 1997 lopussa NASDAQin listalla oli 163 854 ADR-osaketodistusta.

Omistajaluettelo

Osakkeenomistajan tulee hoitaa osoitteenmuutokset, tilitietojen muutokset osinkojen maksua varten sekä muut osakkeenomistukseensa liittyvät asiat siinä arvo-osuusrekisterissä, jossa hänen arvo-osuustilinsä on.

Osinko

Hallituksen voitonjakoehdotus on sivulla 25. Oikeus osinkoon on vain sillä, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 30.3.1998 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Osingon maksupäivä on 2.4.1998.

Henkilöstön, hallituksen ja hallintoneuvoston osakeomistus

Henkilökuntaan kuuluvia osakkeenomistajia oli vuoden lopussa 263 kpl ja heidän yhteenlaskettu osakeomistuksensa oli 146 556 kpl. Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten omistuksessa oli vuoden vaihteessa 57 652 kpl A-sarjan ja 3 408 B-sarjan osakkeita, jotka vastaavat 0,30 % yhtiön osakepääomasta ja 0,37 % äänivallasta.

Vaihtovelkakirja- ja optiolainat

Yhtiöllä ei ole liikkeellelaskettuja vaihtovelkakirja- tai optiolainoja.

Hallituksen valtuudet ja osakassopimukset

Hallituksella ei ole kuluneella tilikaudella ollut osakeantivaltuuksia. Yhtiön hallituksen tiedossa ei ole yhtiön osakkeita koskevia osakassopimuksia.

Osakepääoman rakenne 31.12.1997

	Lukumäärä kpl	% osakkeista	% äänistä
A-osakkeet	15 302 451	75,9	96,9
B-osakkeet	4 861 350	24,1	3,1
Yhteensä	20 163 801	100,0	100,0

Osakeomistuksen jakautuminen osakerekisterin mukaan 31.12.1997

Osakkeet	Osakkaiden kpl	Osakkaiden lukumäärä	% osak- kaista	% osake- kannasta
1 – 100	100	2 715	28,6	0,7
101 – 500	500	4 021	42,3	5,0
501 – 1 000	1 000	1 282	13,5	4,6
1 001 – 5 000	5 000	1 204	12,7	12,3
5 001 – 10 000	10 000	135	1,4	4,7
yli 10 000	144	144	1,5	72,7
Yhteensä	9 501	9 501	100,0	100,0

Osakkeiden omistus 31.12.1997

Instrumentarium Oy:n suurimmat osakkeenomistajat äänimäärän mukaisessa suuruusjärjestyksessä.

Osakkeenomistaja	Lukumäärä			% osakkeista	% äänistä
	A-osakkeet	B-osakkeet	Yhteensä		
1. Orion-yhtymä Oyj *	1 046 523	468 954	1 515 477	7,5	6,9
2. Oriola Oy *	741 327	19 110	760 437	3,8	4,7
3. Kuulolaittekeskus Oy *	737 299	-	737 299	3,7	4,7
4. Panfarma Oy *	735 523	-	735 523	3,6	4,7
5. Hiven Oy *	734 500	-	734 500	3,6	4,7
6. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Varma	503 609	44 400	548 009	2,7	3,2
7. Instrumentariumin Yhteiseläke- säätiö s.r. **	408 160	141 235	549 395	2,7	2,7
8. Eläkevakuutus Oy Ilmarinen	389 600	155 900	545 500	2,7	2,6
9. Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.	249 739	-	249 739	1,2	1,6
10. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim	237 403	60	237 463	1,2	1,5
11. Suomen Kulttuurirahasto	220 000	-	220 000	1,1	1,4
12. Medical Investment Trust Oy	217 300	-	217 300	1,1	1,4
13. Kuntien Eläkevakuutus	195 500	129 200	324 700	1,6	1,3
14. Henkivakuutusosakeyhtiö Nova	172 900	77 400	250 300	1,2	1,1
15. Suomen Lääketieteen Säätiö	174 231	-	174 231	0,9	1,1
16. Keskinäinen Henkivakuutus- yhtiö Suomi	159 000	73 612	232 612	1,2	1,1
17. Vakuutusosakeyhtiö Eläke-Sampo	160 000	-	160 000	0,8	1,0
18. Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola	139 000	55 100	194 100	1,0	0,9
19. Eläkesäätiö Polaris Pensionsstiftelse sr	136 620	12 420	149 040	0,7	0,9
20. Orion-yhtymän toimihenkilöiden eläkesäätiö	128 200	-	128 200	0,6	0,8
	7 486 434	1 177 391	8 663 825	42,9	48,3
Hallintarekisteröidyt:					
Merita Pankki Oy	770 523	1 157 755	1 928 278	9,6	5,6
Postipankki Oy	14 400	37 000	51 400	0,3	0,1
Osuuspankkien Keskuspankki Oy	4 437	7 860	12 297	0,0	0,0

* Kuuluu Orion konserniin.

** Ei äänioikeutta yhtiökokouksessa.

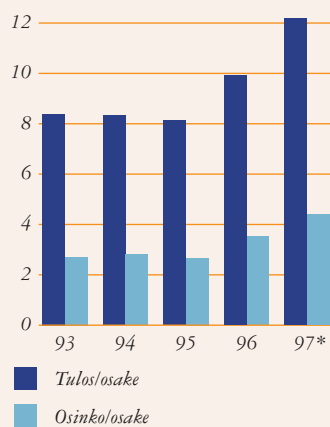
Osakkeenomistajaryhmät 31.12.1997

Ryhmä	Lukumäärä	Osakemäärä	% osakekannasta
Yksityishenkilöt	8 782	5 229 856	25,9
Yritykset	342	5 981 327	29,7
Säätiöt ja yhdistykset	331	3 891 498	19,3
Sijoitusrahastot	12	307 418	1,5
Vakuutusyhtiöt	21	2 729 961	13,5
Rahoituslaitokset	10	13 004	0,1
Hallintarekisteröidyt	3	1 991 975	9,9
Arvo-osuustilille siirtymättä olevat osakkeet		18 762	0,1
Yhteensä	9 501	20 163 801	100,0

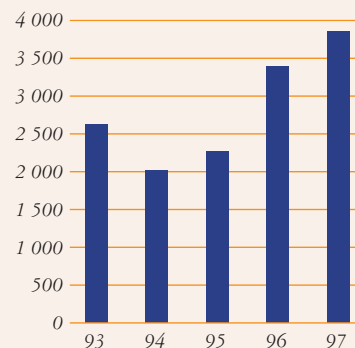
Osakepääoman korotukset vuodesta 1987

Korotustapa	Merkintäaika	Osakeantisuhde tai merkitsijä	Merkintä- hintaa	Uusien osakkeiden lukumäärä	Osakkeita yhteensä
Suunnattu	6.2.87	yritysosto	197,60	25 000 Bs	5 325 000
Suunnattu	5.3.87	yritysosto	190,00	20 000 Bs	5 345 000
Suunnattu	5.3.87	yritysosto	190,00	10 000 Bs	5 355 000
Suunnattu	27.4.87	yritysosto	220,00	15 000 Bs	5 370 000
Suunnattu	18.9.87	yritysosto	315,00	20 000 Bs	5 390 000
Rahastoanti	22.1.–23.2.88	5:1 A	-	839 025 A	6 229 025
Rahastoanti	22.1.–23.2.88	5:1 Bs	-	68 917 Bs	6 297 942
Rahastoanti	22.1.–23.2.88	5:1 Bv	-	170 058 Bv	6 468 000
Suunnattu	22.1.–23.2.88	henkilökunta	130,00	82 000 Bs	6 550 000
Suunnattu	22.6.88	yritysosto	223,00	86 000 Bs	6 636 000
Suunnattu	22.12.88	yritysosto	218,00	14 100 Bs	6 650 100
Suunnattu	23.6.92	yritysosto	300,00	66 667 A	6 716 767
Nim. arv. muutos	21.4.94	1:2 A	-	5 100 817 A	11 817 584
Nim. arv. muutos	21.4.94	1:2 B	-	1 615 950 B	13 433 534
Rahastoanti	21.4.94	2:1 A	-	5 100 817 A	18 534 351
Rahastoanti	21.4.94	2:1 B	-	1 615 950 B	20 150 301
Suunnattu	9.5.96	optiotodistukset	78,33	13 500 B	20 163 801

Tulos ja osinko osaketta kohti, mk

Osakekannan markkina-arvo, Mmk

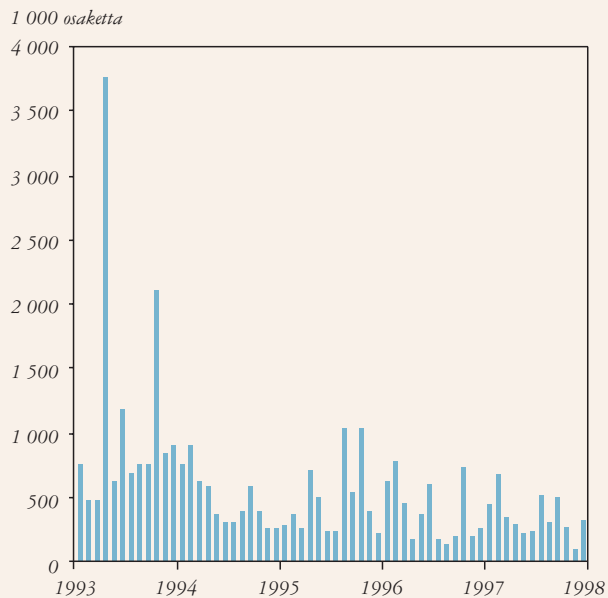
Osakeantikorjattu kurssikehitys

	Helsingin Arvopaperipörssi						NASDAQ, Wash., D.C.	
	A-osake, mk			B-osake, mk			ADR, USD	
	ylin	alin	keski- kurssi	ylin	alin	keski- kurssi	ylin	alin
1993	133,67	50,67	80,93	131,67	45,67	89,86	10,83	3,67
1994	155,00	97,00	135,03	148,00	45,00	129,49	13,50	9,75
1995	115,00	74,00	96,00	115,00	74,00	94,30	13,75	8,25
1996	173,00	113,00	142,27	172,00	112,00	136,57	18,50	12,00
1997	228,00	160,00	188,78	227,00	160,00	187,34	21,53	16,25

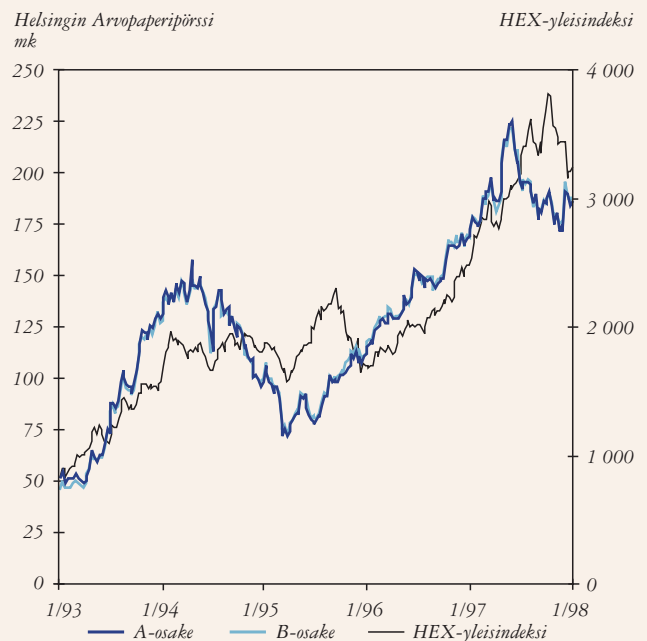
Osakeantikorjatut vaihtomäärät

	Helsingin Arvopaperipörssi				NASDAQ, Wash. D.C.		
	A-osake		B-osake		ADR		
	vaihto, kpl	osuus osake- määrästä, %	vaihto, kpl	osuus osake- määrästä, %	vaihto, kpl	osuus osake- määrästä, %	
1993	7 674 447	50,2	5 593 563	129,8	183 175	67,9	
1994	2 884 284	18,8	2 791 513	60,7	151 235	60,8	
1995	2 496 636	16,3	3 304 319	68,2	113 069	41,6	
1996	3 171 988	20,7	1 482 539	30,5	28 951	13,7	
1997	2 577 665	16,8	1 649 382	33,9	63 868	39,0	

A- ja B-osakkeiden vaihtomäärät

A- ja B-osakkeiden kurssikehitys

Tuloslaskelma

(1 000 mk)	Liite*	KONSERNI				EMOYHTIÖ			
		1997	%	1996	%	1997	%	1996	%
Liikevaihto	(1)	2 720 201	100,0	2 335 483	100,0	1 612 274	100,0	1 351 256	100,0
Hankinnan ja valmistuksen kulut		-1 369 763		-1 195 650		-753 903		-657 179	
Bruttokate		1 350 438	49,6	1 139 833	48,8	858 371	53,2	694 077	51,4
Myynnin ja markkinoinnin kulut		-746 823		-652 535		-379 353		-335 834	
Tuotekehityksen kulut		-127 130		-115 865		-104 195		-89 991	
Hallinnon kulut		-173 222		-146 784		-81 819		-69 154	
Liiketoiminnan muut kulut	(3)	-22 804		-22 046		-17 119		-16 789	
Liiketoiminnan muut tuotot	(3)	56 431		52 813		44 299		41 157	
Konserniliikearvon poisto		-22 903		-23 435		-		-	
		-1 036 452		-907 851		-538 187		-470 611	
Liikevoitto		313 986	11,5	231 983	9,9	320 184	19,9	223 466	16,5
Rahoitustuotot ja -kulut	(5)	26 774		41 330		-27 256		-47 268	
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja		340 759	12,5	273 313	11,7	292 928	18,2	176 198	13,0
Satunnaiset tuotot ja kulut	(6)	-		76 251		43 786		79 781	
Voitto ennen varauksia ja veroja		340 759	12,5	349 563	15,0	336 714	20,9	255 979	18,9
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-		-		28 778		27 809	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-		-		21 725		-	
Välittömät verot	(8)	-94 718		-72 937		-107 870		-64 119	
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta		246 041	9,0	276 626	11,8	279 347	17,3	219 669	16,3
Vähemmistöosuus		70		-1 196					
Tilikauden voitto		246 112	9,0	275 430	11,8	279 347	17,3	219 669	16,3

Rahoituslaskelma

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
Tulorahoitus liiketoiminnasta				
Liikevoitto	313 986	231 983	320 184	223 466
Poistot	96 101	90 000	49 068	43 878
Rahoitustuotot ja kulut	26 774	41 330	12 387 ¹⁾	31 443 ¹⁾
Satunnaiset erät	0	-58 933 ¹⁾	43 786	-39 719 ¹⁾
Verot	-94 718	-72 937	-107 870	-64 119
	342 143	231 443	317 555	194 949
Käyttöpääoman muutos				
Vaihto-omaisuus	-102 563	-7 744	-52 193	-11 209
Lyhytaikaiset liikesaamiset	-57 516	17 598	-35 794	41 273
Korottomat lyhytaikaiset velat	105 184	31 113	50 906	23 492
	-54 895	40 967	-37 081	53 556
Liiketoiminnan kassavirta	287 248	272 410	280 474	248 505
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-331 988	-69 251 ¹⁾	-280 475	-103 690 ¹⁾
Käyttöomaisuuden myyntituotot	19 457	9 979	19 748 ¹⁾	25 112 ¹⁾
	-312 531	-59 272	-260 727	-78 578
Kassavirta ennen rahoitusta	-25 283	213 138	19 747	169 927
Rahoitus				
Pitkäaikaiset saamiset	27 560	-11 801	-22 913 ¹⁾	-93 897
Laskennallisen verovelan muutos	-29 602	-10 744		
Pitkäaikaiset lainat	-10 947	-43 910	-6 932	-32 370
Lyhytaikaiset lainat	49 666	-103 439	14 777	-10 555
Fuusiovoitto			4 386	
Osingot ja lahjoitukset	-70 873	-56 721	-70 723	-56 571
Osakeanti		1 057		1 057
	-34 196	-225 558	-81 405	-192 336
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos	-59 479	-12 420	-61 658	-22 409
Muuntoero	3 089	4 894	0	0
Taseen mukainen likvidien varojen muutos	-56 390	-7 526	-61 658	-22 409

¹⁾ Kassavirtaan vaikuttamattomia arvonmuutoksia ei ole huomioitu.

Tase

(1 000 mk)	Liite*	KONSERNI				EMOYHTIÖ			
		1997	%	1996	%	1997	%	1996	%
VASTAAVAA									
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset									
Aineettomat hyödykkeet	(9)								
Aineettomat oikeudet		15 957		14 612		10 448		8 859	
Liikearvo		20 405		9 649		19 252		8 496	
Konserniliikearvo		81 582		102 396					
Muut pitkävaikutteiset menot		50 231		50 067		46 511		47 753	
		168 175	6,1	176 724	7,2	76 211	3,2	65 108	3,0
Aineelliset hyödykkeet	(9)								
Maa-alueet		30 607		25 701		26 945		24 846	
Rakennukset ja rakennelmat		386 388		180 381		201 169		167 368	
Koneet ja kalusteet		119 140		106 429		57 562		55 109	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		864		864		864		864	
		536 999	19,5	313 375	12,7	286 540	11,9	248 187	11,4
Käyttöomaisuusosakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	(9)								
Osakkeet ja osuudet		472 469		468 948		844 696		718 425	
Lainasaamiset		1 772		3 939		1 312		3 938	
		474 241	17,2	472 887	19,2	846 008	35,1	722 363	33,0
32 Vaihto- ja rahoitusomaisuus									
Vaihto-omaisuus	(10)								
Aineet ja tarvikkeet		87 711		72 083		61 639		50 823	
Keskeneräiset tuotteet		52 113		43 153		37 217		26 729	
Valmiit tuotteet/tavarat		335 684		252 673		140 259		109 370	
Muu vaihto-omaisuus		64 011		69 047					
		539 519	19,6	436 956	17,8	239 115	9,9	186 922	8,6
Saamiset	(10)								
Myyntisaamiset		588 211		431 666		321 377		179 816	
Lainasaamiset		5 155		32 715		305 765		283 938	
Siirtosaamiset		28 861		60 888		5 225		40 699	
Muut saamiset		46 146		113 148		12 229		82 522	
		668 373	24,3	638 417	26,0	644 596	26,8	586 975	26,8
Rahoitusomaisuusarvopaperit	(10)	263 528	9,6	323 068	13,1	263 528	10,9	322 895	14,8
Rahat ja pankkisaamiset		101 463	3,7	98 313	4,0	51 470	2,1	53 760	2,5
		2 752 298	100,0	2 459 740	100,0	2 407 468	100,0	2 186 210	100,0

*Ks. tilinpäätöksen liitetiedot ss.34–45.

(1 000 mk)	Liite	KONSERNI				EMOYHTIÖ			
		1997	%	1996	%	1997	%	1996	%
VASTATTAVAA									
Oma pääoma									
Sidottu oma pääoma	(11)								
Osakepääoma		201 638		201 638		201 638		201 638	
Muu sidottu oma pääoma		199 389		198 471		194 538		194 538	
		401 027		400 109		396 176		396 176	
Vapaa oma pääoma	(11)								
Poistoeron ja varausten pääomaosuus		307 677		361 095					
Muu vapaa oma pääoma		955 806		695 660		1 035 938		725 560	
Tilikauden voitto		246 112		275 430		279 347		219 669	
		1 509 595		1 332 185		1 315 285		945 229	
		1 910 622	69,4	1 732 294	70,4	1 711 461	71,1	1 341 405	61,4
Vähemmistöosuus		17 055	0,6	15 952	0,6				
Varaukset	(12,13)								
Kertynyt poistoero		-		-		260 685		220 095	
Investointivaraukset		-		-		-		157 047	
Muut varaukset		-		-		-		91 093	
		-		-		260 685	10,8	468 235	21,4
Vieras pääoma									
Pitkäaikainen	(14)								
Lainat rahoituslaitoksilta		2 125		5 567		1 745		3 942	
Eläkelainat		98 591		108 094		67 712		72 447	
Laskennallinen verovelka		99 759		129 361					
Muut pitkäaikaiset velat		25 972		25 148		150		150	
		226 447	8,2	268 170	10,9	69 607	2,9	76 539	3,5
Lyhytaikainen	(14)								
Lainat rahoituslaitoksilta		39 599		11 829		2 602		2 987	
Eläkelainat		1 602		1 799		-		-	
Saadut ennakot		25 841		21 281		7 427		14 858	
Ostovelat		198 098		153 610		113 038		79 293	
Siirtovelat		233 067		179 506		130 264		101 556	
Muut lyhytaikaiset velat		99 967		75 299		112 384		101 338	
		598 174	21,7	443 324	18,0	365 715	15,2	300 032	13,7
		2 752 298	100,0	2 459 740	100,0	2 407 468	100,0	2 186 210	100,0

I LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös, emoyhtiön tilinpäätös ja kotimaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on laadittu Suomen lainsäädännön ja voimassa olevien säädösten mukaisesti. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on oikaistu vastaamaan suomalaisia tilinpäätösperusteita.

Konsolidointi

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Instrumentarium Oy:n ja ne yhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Litonii Gård Ab:sta omistusosuus on 90,00 % ja Bostads Ab Hafniasta 70,42 %. Niitä ei toiminnan laadun ja vähäisen merkityksen vuoksi ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen eikä niiden konsolidointi olisi heikentänyt konsernin tulosta ja omaa pääomaa. Tilinpäätöksessä mukana olevat tytäryhtiöt on ilmoitettu liitetiedoissa kohdassa 9. Liitetiedoissa mainittujen tytäryhtiöiden lisäksi tilinpäätökseen sisältyy myös Instru Data Oy:n alakonserniin kuuluvat yhtiöt Instru Data General Oy, Instru Data ZAO, Instru UAB Data, Instru Data Eesti AS ja Instru Data SIA sekä L-Dental Products Lumme Oy:n alakonserniin kuuluva Lääkintämuovi Oy.

Tilivuoden aikana hankitut yhtiöt on otettu konsernituloslaskelmaan hankinta-ajankohdasta lukien. Vuoden aikana myydyt yhtiöt sisältyvät konsernituloslaskelmaan myyntiajankohtaan saakka.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaan. Tytäryhtiöiden hankinta-arvon ja tasearvon ero on konsernitaseessa kohdistettu osittain tytäryhtiöiden käyttöomaisuuteen. Käyvät arvot ylittävä osa käsitellään konsernilikearvona, joka poistetaan pääsääntöisesti viitenä vuotena. Vuonna 1994 anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnan ostosta syntynyt liikearvo poistetaan 20 vuodessa, koska ko. liiketoiminnassa valmistetut tuotteet vaativat pitkän tuotekehitysvaiheen ja niiden teknologia on hitaasti vanhentuvaa. Tuotteiden keskimääräiseksi eliniäksi on arvioitu noin 20 vuotta. Mainittuja periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös konserniyhtiöiden fuusio- ja purkutilanteissa. Konsolidoinnissa on yhtiöiden väliset saamiset ja velat sekä keskinäisten liiketahtumien vaiku-

tukset eliminoitu. Vähemmistöosuudet erotetaan tuloksesta ennen tilinpäätössiirtoja verojen jälkeen. Ne erotetaan myös omasta pääomasta ja varauksista. Vähemmistöosuudet esitetään konsernin tuloslaskelmassa ja taseessa omina erinä. Osakkuusyhtiöiden (omistusosuus 20–50 %) osuus tuloksesta on käsitelty pääomamenetelmällä.

Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaisinstrumentit

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan Suomen markoiksi käyttäen Suomen Pankin päivittäin noteeraamien kurssien perusteella laskettuja keskikursseja. Kaikki tase-erät, tilikauden tuloista lukuun ottamatta, muunnetaan markoiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikursseja. Ulkomaanrahan määräiset liiketahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Oman pääoman muuntamisesta sekä tuloslaskelman ja taseen kääntämisestä eri kurssiin syntyneet muuntoerot kirjataan vapaaseen omaan pääomaan.

Tilikauden päättyessä avoimena olevien ulkomaanrahan määräisten tase-erien kääntämisestä eri kurssiin syntyvät voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Suojaus-tarkoituksessa tehtyjen valuuttajohdannais-sopimusten realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin kun suojattavasta tase-erästä tehdään vastakkaismerkkinen muutos. Johdannais-sopimusten korkoero jaksetaan tilinpäätöksessä joko korkotuottoihin tai -kuluihin.

Konsolidoinnissa käytetyt valuuttakurssit

		Tuloslaskelma		Tase	
		1997	1996	1997	1996
Yhdysvallat	USD	5,191	4,594	5,421	4,644
Ruotsi	SEK	0,680	0,685	0,686	0,675
Ranska	FRF	0,890	0,898	0,905	0,886
Hollanti	NLG	2,661	2,725	2,686	2,662
Norja	NOK	0,734	0,711	0,739	0,721
Saksa	DEM	2,994	3,053	3,028	2,988
Italia	ITL(1000)	3,000	3,000	3,080	3,040
Espanja	ESP	0,036	0,036	0,036	0,035
Englanti	GBP	8,725		8,992	

Korkojohdannaiset arvostetaan tilinpäätöksessä hankintahintaan tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista vähennetään myynnin välilliset verot ja annetut alennukset. Tuotteiden ja palvelujen myynti on tuloutettu niiden luovutuksen yhteydessä.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot, jotka sisältävät myös koneiden ja kalustojen investoinnit, on kirjattu tilikauden kuluiksi.

Eläkejärjestelyt

Emoyhtiön henkilökunnan eläketurva lisätuineen on järjestetty Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiö s.r:n kautta. Kotimaisten tytäryhtiöiden eläketurva on vakuutettu eläkevakuutusyhtiöissä. Ulkomaiset tytäryhtiöt ovat tehneet eläketurvajärjestelynsä paikallisen käytännön ja lainsäädännön mukaisesti.

Eläkemenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi sitä mukaa kun työsuoritus on vastaanotettu ja velvollisuus eläkkeen suorittamiseen on syntynyt. Vähäinen osa lisäeläkkeistä on emoyhtiön vastuulla, ja ne on kirjattu maksupestä kuluiksi.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintameno, johon luetaan hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot, kuitenkin korkeintaan todennäköiseen jälleenhankintameno tai luovutushintaan. Luovutushinta on käypä hintataso vähennettynä tavanomaisilla myyntikuluilla. Itse valmistettujen tuotteiden osalta konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuuden muuttuviin menoihin on sisällytetty myös osuus tuotannon kiinteistä menoista.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu alimman arvon periaatteella. Mikäli kirjanpitoarvo on korkeampi kuin markkinahinta, arvostus on tapahtunut markkina-arvoon.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuuden arvot perustuvat alkuperäisiin välittömiin hankintamenoihin vähennettynä tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Lisäksi eräisiin maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyy arvonkorotuksia, jotka on eritelty taseen liitetiedoissa. Poistot lasketaan tasapoistoina välittömistä hankintahinnoista taloudellisen käyttöönsä mukaan. Maa-alueista ja arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Taloudelliset pitoajat eri käyttöomaisuusryhmillä ovat:

- Aineettomat oikeudet 5–10 vuotta
- Konserniliikearvo 5–20 vuotta
- Muut pitkävaikutteiset menot 3–10 vuotta
- Rakennukset ja rakennelmat 20–40 vuotta
- Koneet ja kalusteet 4–10 vuotta

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut sisältävät liiketoimintojen lopettamiseen tai luovuttamiseen liittyvät erät sekä käyttöomaisuusosakkeiden arvonalennusten palautukset. Lisäksi satunnaisina kuluina on vuonna 1996 esitetty satunnaisten tuottojen ja kulujen verot.

Verot

Tuloslaskelman liitetiedoissa on tilikauden verot esitetty erillään aikaisempien tilikausien veroista. Verot on laskettu suoriteperusteisesti. Satunnaisten tuottojen ja kulujen verot on esitetty satunnaisissa erissä vuodesta 1996 lähtien.

Laskennallisen verovelan huomioon ottamiseksi on tehty verovaraus seuraavaa vuotta koskevan verokannan mukaan. Laskennallisen verovelan muutos on kirjattu tuloslaskelmaan. Laskennallinen verovelka muodostuu verottamattomista varauksista ja konsernikirjauksiin liittyvistä verosaatavista. Verosaatavia, jotka liittyvät todettujen tappioiden tulevaan käyttöön, ei oteta huomioon ennen niiden realisointia.

Verottamattomat varaukset ja poistoero

Verottamattomat varaukset ja poistoerot on verovelalla vähennettynä käsitelty osana vapaata omaa pääomaa. Ne eivät kuitenkaan ole osinjonjakokelpoisia varoja.

II TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
1. Liikevaihdon maantieteellinen jakauma				
Suomi	1 149 478	1 007 391		
Muu Euroopan Unioni	719 055	659 899		
Muu Eurooppa	243 768	202 147		
Pohjois-Amerikka	370 708	301 482		
Muu maailma	237 192	164 564		
Yhteensä	2 720 201	2 335 483		
2. Henkilöstökulut				
Palkat ja luontoisedut	534 934	460 803	294 079	245 752
Eläkevakuutusmaksut ja eläkesäätiösiirrot	54 985	34 706	31 530	15 087
Muut henkilösivukulut	78 902	71 377	31 972	28 852
Yhteensä	668 821	566 886	357 581	289 691
Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajille maksetut palkat	12 360	11 958	3 817	3 333
Osapalkkiot edellisistä	1 139	675	632	-
Johdon eläkejärjestelyt: Instrumentarium Oy:n hallituksen jäsenillä on oikeus siirtyä eläkkeelle 60 vuotta täytettyään.				
3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut				
36 Tuotot				
Vuokratuotot	30 068	27 582	26 666	24 286
Muut tuotot	26 363	25 231	17 633	16 872
Yhteensä	56 431	52 813	44 299	41 157
Kulut				
Vuokrattujen tilojen kulut	17 521	19 406	16 094	16 482
Muut kulut	5 283	2 639	1 025	308
Yhteensä	22 804	22 046	17 119	16 789
4. Poistot				
Toimintokohtaiset poistot				
Hankinnan ja valmistuksen poistot	13 684	17 538	7 922	9 893
Myyntin ja markkinoinnin poistot	34 327	26 147	26 300	18 551
Tutkimuksen ja tuotekehityksen poistot	4 767	4 032	3 201	2 778
Hallinnon poistot	14 292	13 535	6 630	7 507
Muun liiketoiminnan poistot	6 127	5 313	5 016	5 150
Konserniliikearvon poistot	22 903	23 435	-	-
Yhteensä	96 101	90 000	49 068	43 879
Kirjanpidon poistot	64 653	58 225	19 094	14 384
Poistojen erotus	31 447	31 775	29 975	29 495
Myydyn käyttöomaisuuden poistoeron oikaisu	-1 718	-2 378	-1 197	-1 685
Poistoero tuloslaskelmassa	29 729	29 397	28 778	27 810
Siirretty omaan pääomaan laskennallisella verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä	29 730	29 398	-	-

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
5. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot	14 575	11 808	1 451	1 237
Osinkotuotot, konserniyhtiöt	-	-	1 591	1 888
Korkotuotot	23 666	35 287	20 568	30 624
Korkotuotot, konserniyhtiöt	-	-	13 816	13 053
Muut rahoitustuotot	63 374	37 980	55 259	33 834
Muut rahoitustuotot, konserniyhtiöt	-	-	619	629
Korkokulut	-13 616	-17 847	-10 072	-10 038
Korkokulut, konserniyhtiöt	-	-	-3 888	-4 145
Muut rahoituskulut	-69 348	-38 802	-66 957	-35 639
Poistot sijoituksista	-	-	-39 643	-78 711
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	8 122	12 905	-	-
Yhteensä	26 774	41 330	-27 256	-47 268

Konsernin muihin rahoitustuottoihin sisältyy vuonna 1997 valuuttakurssivoittoja 56 746 tmk (edellisenä vuonna 34 018 tmk) ja muihin rahoituskuluihin valuuttakurssitappioita 67 274 tmk (edellisenä vuonna 38 473 tmk).

6. Satunnaiset tuotot ja kulut

Tuotot

Liiketoimintojen myynneistä
syntyneet myyntivoitot
Arvonlennusten palautukset
Konserniavustukset

	-	6 234	-	4 480
	-	135 184	-	119 500
	-	-	43 786	13 532
Yhteensä	-	141 418	43 786	137 512

37

Kulut

Liiketoimintojen lopettamiseen tai
luovuttamiseen liittyvät kulut
Satunnaisten tuottojen ja kulujen verot

	-	5 706	-	134
	-	59 461	-	57 598
Yhteensä	-	65 167	-	57 732

Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä - 76 251 43 786 79 781

7. Vapaaehtoisten varausten muutokset

Toimintavaraus	260	29	-	-
Siirtymävaraus	47 254	-	21 725	-
Muu varaus	544	270	-	-
Yhteensä	48 058	299	21 725	-

Siirretty omaan pääomaan laskennallisella verovelalla
ja vähemmistöosuudella vähennettynä

	48 058	300	-	-
--	--------	-----	---	---

8. Välittömät verot

Tilikaudelta	127 319	82 552	109 188	62 824
Aikaisemmilta vuosilta	-2 993	1 180	-1 317	1 296
Laskennallisen verovelan muutos	-29 608	-10 794	-	-
Yhteensä	94 718	72 937	107 870	64 119

Verot normaalista liiketoiminnasta 94 718 72 937 - -

III TASEEN LIITETIEDOT

9. Käyttöomaisuus Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

(1 000 mk)	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Konsernin liikearvo	Muut pitkävaikutteiset menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusteet	Ennakkomaksut ja keskeneneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Yhteensä
Konserni											
Alkuperäinen hankintameno tai											
arvonkorotuksella oikaistu arvo 1.1.	25 174	14 527	205 672	98 830	344 203	25 701	249 138	312 819	864	588 522	932 725
Kauden investoinnit	4 661	20 153	2 089	11 831	38 734	2 100	210 338	64 667		277 105	315 839
Yrityssostot						2 976	4 643			7 619	7 619
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-1 189		-8 247	-4 670	-14 106	-170	-2 400	-63 682		-66 252	-80 358
Muuntoero	168			113	281			4 055		4 055	4 336
Hankintameno yhteensä 31.12.	28 814	34 680	199 514	106 104	369 112	30 607	461 719	317 859	864	811 049	1 180 161
Kumulatiiviset poistot 1.1.											
Kauden poistot	10 562	4 878	103 276	48 763	167 479		68 757	206 390		275 147	442 626
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	3 379	9 397	22 903	11 711	47 390		8 074	40 637		48 711	96 101
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-1 189		-8 247	-4 663	-14 099		-1 500	-50 532		-52 032	-66 131
Muuntoero	105			62	167			2 224		2 224	2 391
Kumulatiiviset poistot yhteensä 31.12.	12 857	14 275	117 932	55 873	200 937		75 331	198 719		274 050	474 987
Hankintameno 31.12	28 814	34 680	199 514	106 104	369 112	30 607	461 719	317 859	864	811 049	1 180 161
Kertyneet poistot 31.12.	12 857	14 275	117 932	55 873	200 937		75 331	198 719		274 050	474 987
Kirjanpitoarvo 31.12.	15 957	20 405	81 582	50 231	168 175	30 607	386 388	119 140	864	536 999	705 174
Palovakuutusarvo											
							529 020				
Kertynyt poistoero 1.1.	7 803			37 918	45 721		132 544	49 161		181 705	227 426
Poistoero tilikautena	-1 519			-6 965	-8 484		-4 779	-18 185		-22 964	-31 448
Investointivaraus/siirtymävaraus	3 692			3 580	7 272		197 844	23 197		221 041	228 313
Myyntivoitto							-123	1 841		1 718	1 718
Muuntoero								16		16	16
Kertynyt poistoero 31.12.	9 976			34 533	44 509		325 486	56 030		381 516	426 025
Emoyhtiö											
Alkuperäinen hankintahinta tai											
arvonkorotuksella oikaistu arvo 1.1.	13 326	14 527		87 772	115 625	24 846	217 831	168 390	864	411 931	527 556
Kauden investoinnit	3 297	20 152		9 816	33 265	2 099	40 796	22 754		65 649	98 914
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-338			-4 624	-4 962			-41 875		-41 875	-46 837
Hankintameno yhteensä 31.12.	16 285	34 679		92 964	143 928	26 945	258 627	149 269	864	435 705	579 633
Kumulatiiviset poistot 1.1.											
Kauden poistot	4 467	6 031		40 019	50 517		50 463	113 281		163 744	214 261
Kauden poistot	1 708	9 396		11 058	22 162		6 995	19 911		26 906	49 068
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-338			-4 624	-4 962			-41 485		-41 485	-46 447
Kumulatiiviset poistot yhteensä 31.12.	5 837	15 427		46 453	67 717		57 458	91 707		149 165	216 882
Hankintameno 31.12	16 285	34 679		92 964	143 928	26 945	258 627	149 269	864	435 705	579 633
Kertyneet poistot 31.12.	5 837	15 427		46 453	67 717		57 458	91 707		149 165	216 882
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 448	19 252		46 511	76 211	26 945	201 169	57 562	864	286 540	362 751
Palovakuutusarvo											
							286 156				
Kertynyt poistoero 1.1.	7 804			37 647	45 451		128 415	46 230		174 645	220 096
Poistoero tilikautena	-1 395			-6 994	-8 389		-4 062	-17 524		-21 586	-29 975
Investointivaraus/siirtymävaraus	3 070			3 411	6 480		40 796	22 090		62 886	69 367
Myyntivoitto								1 197		1 197	1 197
Kertynyt poistoero 31.12.	9 479			34 064	43 542		165 149	51 993		217 142	260 685

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
Osakkeet ja osuudet				
Tytäryhtiöosakkeet				
Hankintameno 1.1.	-	-	613 907	520 585
Lisäykset tilikautena	-	-	181 156	175 359
Vähennykset tilikautena	-	-	-50 311	-82 037
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-	744 752	613 907
Osakkuusyhtiöosakkeet				
Hankintameno 1.1.	23 234	33 242	22 784	23 242
Lisäykset tilikautena	-	2 634	-	2 184
Vähennykset tilikautena	-	-12 642	-	-2 642
Kirjanpitoarvo 31.12.	23 234	23 234	22 784	22 784
Osuus osakkuusyhtiöiden omasta pääomasta				
	Osuus% 1997	Oma pääoma 1997	Pääomaosuus 1997	
Abmin Technologies Oy	42,50	1 196	508	
Hackman Metos Oy Ab	40,00	70 426	28 171	
Neuromag Oy	26,91	13 053	3 513	
SR Suojarekisterikeskus Oy	50,00	-	-	
Yhteensä		84 675	32 192	

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
Muut osakkeet				
Hankintameno 1.1.	444 878	309 138	81 734	82 413
Lisäykset tilikautena	408	138 978	405	3 791
Vähennykset tilikautena	-5 009	-3 237	-4 980	-4 470
Kirjanpitoarvo 31.12.	440 277	444 879	77 159	81 734
Pitkäaikaiset sijoitukset				
Lainasaamiset				
Osakkuusyhtiöt	-	-	-	-
Muut yritykset	1 772	3 938	1 313	3 938
Yhteensä	1 772	3 938	1 313	3 938
Arvonkorotukset				
Maa-alueet	1 100	1 100	1 100	1 100
Rakennukset	1 675	1 675	1 675	1 675
Yhteensä	2 775	2 775	2 775	2 775
Verotusarvot				
Maa-alueet	46 766	37 803	41 417	34 505
Rakennukset ja rakennelmat	211 326	128 951	118 232	111 262
Kotimaiset osakkeet	450 117	388 623	582 228	400 186
Yhteensä	708 209	555 377	741 877	545 953

Verotusarvot kattavat emoyhtiön ja konsernin kotimaisen omaisuuden. Niistä kotimaisista osakkeista, joille ei ole vahvistettu verotusarvoa, on käytetty kirjanpitoarvoa.

Osakkeet ja osuudet

Käyttöomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo 31.12.1997 oli 362 314 tmk ja vastaava markkina-arvo 31.12.1997 oli 583 005 tmk.

	kpl	Osuus osakepää- omasta %	Nimellisarvo (1 000)	Kirjanpitoarvo (1 000)
Tytäryhtiöt				
Oy Bergenheim Yhtiöt Ab	250 000	100,00	2 500	8 367
Investment AB Coland	1 000	100,00	SEK 100	393
Datex-Engstrom B.V.	403	100,00	NLG 403	NLG 413 FIM 888
Datex-Engstrom Inc.	100	100,00	0	USD 8 088 FIM 34 917
Datex-Engstrom S.A.R.L.	1 000	100,00	FRF 500	NLG 166 FIM 367
Datex-Engstrom Ltd	1 000	100,00	GBP 1	2 793
Datex-Engström AB	240 000	100,00	SEK 24 000	49 432
Datex-Engström Deutschland GmbH		70,00	0	377
Datex Engström Iberica, S.L.	150 000	100,00	ESP 150 000	5 386
Datia Holdings B.V.	1 385	100,00	NLG 1 385	2 638
Oy Dentaldepot Ab	82 464	99,96	4 453	10 451
Eksperimentarium Oy	15	100,00	15	15
Erkkola Oy	100	100,00	50	3 530
Helsingin Silmäkärikakeskus Oy	6 400	55,17	64	284
HT-Research Oy	63 450	100,00	6 345	63 663
Instru Data Oy	343 225	62,97	3 432	5 818
Instrumentarium Optika OÜ	50	100,00	EEK 50	122
Instru-Holdings, Inc.	100	100,00	USD 0	0
Instrumentarium AB	500	100,00	SEK 50	4 580
ZAO Instrumentarium	1 370 064	100,00	RUR 1 370 064	1 219
Instrumentarium Medical OÜ	101	100,00	EEK 1 010	906
Instrumentarium SIA	24	100,00	LVL 2	20
Instrumentarium Imaging, Inc.	100	100,00	USD 10	USD 14 602 FIM 66 660
Japo Trading Oy	9 125	100,00	27 375	92 140
Junior-Notariaatti Oy	6 865	100,00	6 865	93 558
Kiinteistö Oy Kantaatti	2 642	100,00	53	6 518
Kiinteistö Oy Vitikka 1	158 000	100,00	158 000	158 000
L-Dental Products Lumme Oy	192 240	91,54	19 224	24 279
Oy Loko-Invest Ab	108 150	100,00	10 815	110 328
Medko Oy	45 500	100,00	4 550	356 032
Medko Invest Oy	50	100,00	50	50
Medko Medical Oy	2 000	100,00	2 000	2 000
ZAO Medko Medikal	10	100,00	RUR 10	0
Merimedic AB	1 500	100,00	SEK 150	186
Merivaara AB	18 500	100,00	SEK 1 850	810
Merivaara Norge AS	2 000	100,00	NOK 2 000	1 338
Merivaara S.A.R.L.	15 000	100,00	FRF 300	1 559
ZAO Merivaara	60 000	100,00	RUR 60 000	60
Oy Metava Ab	100	100,00	100	7 489
Pika-Optiikka Oy	150	100,00	15	15
Optiker Simson AB	20 000	100,00	SEK 2 000	16 205
Sotem Oy	4 000	100,00	40 000	40 000
Soxil S.p.A.	10 000 000	100,00	ITL 10 000 000	39 243
Suomen Keskus-Optiikka Oy	150	100,00	15	30
Oy Tekno-Rema Ab	60	100,00	60	7 329
AB Ögat	500	100,00	SEK 50	SEK 7 000 FIM 4 494
Ögat Förvaltning Aktiebolag	500	100,00	SEK 50	8 692
Osakkuusyhtiöt				
Abmin Technologies Oy	2 125	42,50	213	744
Hackman Metos Oy Ab	40 000	40,00	4 000	16 003
Neuromag Oy	493	32,37	74	6 037
SR Suojarekisterikeskus Oy	25 000	50,00	250	450
Osakkuusyhtiöt yhteensä				23 234
Muut				
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt				69 602
Carital Oy	50	5,00	50	500
Diomed Ltd.	349 333	15,12	GBP 0	2 642
Ewco Oy	50	9,62	500	500
Helsingin Arvopaperipörssi Oy	20 000	0,61	200	140
Helsingin Puhelin Oyj	3 592	0,01	18	218
Helsingin Puhelinyhdistys	394	0,07	1 084	1 084
Keski-Suomen Lääkäritalo Oy	171	10,69	171	2 008
Lassila & Tikanoja Oy	276 896	1,84	2 769	3 877
Orion-yhtymä Oy	3 668 322	5,24	36 683	346 529
Vakuutusosakeyhtiö Pohjola	76 150	0,19	381	9 627
Suomen Osakekeskusrekisteri Osuuskunta			0	210
Ventana Growth Fund II	5	3,50	USD 500	1 972
Muut			0	1 368
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä				440 277

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
10. Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuusarvopaperit				
Markkina-arvo	101 179	90 924	-	-
Vastaava kirjanpitoarvo	64 011	69 047	-	-
Erotus	37 168	21 877	-	-
Saamiset, konserniyhtiöt				
Myyntisaamiset	-	-	124 655	55 106
Lainasaamiset	-	-	301 763	251 862
Yhteensä	-	-	426 418	306 968
Saamiset, osakkuusyhtiöt				
Myyntisaamiset	183	252	172	215
Lainasaamiset	350	24 780	350	24 780
Siirtosaamiset	-	548	-	462
Yhteensä	533	25 580	522	25 457
Saamiset, muut				
Myyntisaamiset	588 027	431 414	196 550	124 495
Lainasaamiset	4 805	7 935	3 653	7 296
Siirtosaamiset	28 861	60 340	5 225	40 237
Muut saamiset	46 146	113 148	12 229	82 522
Yhteensä	667 839	612 837	217 657	254 550
Pitkäaikainen rahoitusomaisuus				
Pankkisaamiset	809	1 323	-	-
Yhteensä	809	1 323	-	-
Rahoitusomaisuusarvopaperit				
Markkina-arvo	264 473	323 436	264 473	323 262
Vastaava kirjanpitoarvo	263 528	323 068	263 528	322 895
Erotus	945	368	945	367
11. Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma				
Osakepääoma 1.1.				
A-osakkeet	153 025	153 025	153 025	153 025
B-osakkeet	48 614	48 479	48 614	48 479
Yhteensä	201 638	201 503	201 638	201 503
Osakeanti 1.1.–31.12.				
B-osakkeet	-	135	-	135
Yhteensä	-	135	-	135
Osakepääoma 31.12.				
A-osakkeet	153 025	153 025	153 025	153 025
B-osakkeet	48 614	48 614	48 614	48 614
Yhteensä	201 638	201 638	201 638	201 638

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
Muu sidottu oma pääoma 1.1.	198 471	183 015	194 538	193 616
Lisäykset 1.1.–31.12.	5 499	15 857	-	922
Vähennykset 1.1.–31.12.	-4 581	-401	-	-
Yhteensä 31.12.	199 389	198 471	194 538	194 538
Sidottu oma pääoma yhteensä 31.12.	401 027	400 109	396 176	396 175
Vapaa oma pääoma				
Poistoeron ja varausten pääomaosuus				
Ennen tilikautta kertyneet	361 095	382 330	-	-
Muutokset 1.1.–31.12.	-53 418	-21 235	-	-
Yhteensä	307 677	361 095	-	-
Muu vapaa oma pääoma 1.1.	971 091	740 785	945 229	782 131
Tytäryhtiöosakkeiden hankintamenon kattaminen investointivarauksella	-	-	157 047	-
Poistoeron ja varausten muutos	53 418	21 235	-	-
Siirrot vapaasta sidottuun	-918	-14 533	-	-
Muuntoero	3 088	4 894	-	-
Osingonjakoon	-70 573	-56 421	-70 573	-56 421
Lahjoituksiin	-300	-300	-150	-150
Fuusiovoitto	-	-	4 385	-
Tilikauden tulos	246 112	275 430	279 347	219 669
Yhteensä	1 201 918	971 090	1 315 285	945 229
Vapaa oma pääoma 31.12.	1 509 595	1 332 185	1 315 285	945 229
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 910 622	1 732 294	1 711 461	1 341 405
12. Kertynyt poistoero				
Aineettomat oikeudet	9 977	7 803	9 479	7 803
Muut pitkävaikutteiset menot	34 533	37 918	34 064	37 647
Rakennukset ja rakennelmat	325 485	132 544	165 150	128 415
Koneet ja kalusteet	56 030	49 161	51 993	46 230
Yhteensä	426 025	227 426	260 685	220 095
13. Vapaaehtoiset varaukset				
Toimintavaraus	1 203	1 440	-	-
Siirtymävaraus	-	118 445	-	91 093
Investointivaraus	-	157 122	-	157 047
Muut varaukset	375	933	-	-
Yhteensä	1 578	277 941	-	248 140
Kertyneen poistoeron ja vapaaehtoisten varausten konsernin osuus				
Omaan pääomaan siirretty osuus	307 677	361 095	-	-
Laskennallinen verovelka	119 652	140 426	-	-
Laskennalliseen verovelkaan sisältyy lisäksi:				
Verottomattomien varausten vähemmistöosuus	77	1 077	-	-
Konsernikirjauksiin liittyvä verosaatava	-19 970	-12 142	-	-
Laskennallinen verovelka yhteensä	99 759	129 361	-	-

14. Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma

Konsernin korollinen pitkäaikainen vieras pääoma eräännyttyä maksettavaksi seuraavasti (tmk):

1998	4 328
1999	2 639
2000	1 847
2001	1 270
2002	1 186
2003–	94 070
Yhteensä	105 340

Konsernin pitkäaikaisen vieraan pääoman painotettu keskiporkko 31.12.1997 oli 5,6 %.

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lyhytaikaiset korottomat velat				
Konserniyhtiöt				
Ostovelat	-	-	7 045	4 848
Yhteensä	-	-	7 045	4 848
Osakkuusyhtiöt				
Ostovelat	83	-	83	-
Siirtovelat	-	494	-	-
Muut lyhytaikaiset velat	5 000	5 000	-	-
Yhteensä	5 083	5 494	83	-
Muut				
Ennakkomaksut	25 841	21 281	7 427	14 858
Ostovelat	198 014	153 610	105 910	74 444
Siirtovelat	233 067	179 013	130 264	101 556
Muut lyhytaikaiset velat	62 768	60 193	10 556	14 669
Yhteensä	519 691	414 097	254 157	205 528
Lyhytaikaiset korolliset velat				
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	4 328	6 743	2 602	2 987
Konserniyhtiöt	-	-	69 629	76 560
Muut lyhytaikaiset velat	69 071	16 990	32 199	10 106
Yhteensä	73 399	23 734	104 430	89 653

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
15. Vastuut				
Omasta puolesta				
Annetut pantit	44 553	31 493	29 924	22 924
Velan vakuudeksi annetut kiinnitykset	14 600	14 600	-	-
Yleisvakuudeksi annetut kiinnitykset	65 249	65 535	38 695	38 646
Muut vastuut	23 904	19 136	4 370	6 339
Yhteensä	148 306	130 764	72 989	67 910
Konserniyhtiöiden puolesta				
Yleisvakuudeksi annetut kiinnitykset	-	-	8 817	8 793
Takaukset	-	-	42 348	48 303
Yhteensä	-	-	51 166	57 096
Osakkuusyhtiöiden puolesta				
Takaukset	13 114	12 169	13 114	12 169
Yhteensä	13 114	12 169	13 114	12 169
Eläkevastuut				
Eläkesäätiön vastuuvajaus	3 000	3 963	3 000	3 963
Muut eläkevastuut	1 461	1 484	-	-
Yhteensä	4 461	5 447	3 000	3 963
Vastuut yhteensä	165 881	148 381	140 269	141 138

44

16. Leasing sopimukset

Tehtyihin sopimuksiin perustuvat leasingmaksut ovat				
1998	16 447		2 769	
1999	9 652		1 475	
2000	5 643		570	
2001	2 464		-	
2002	-		-	
Seuraavat vuodet	407		-	
Yhteensä	35 292		4 814	

17. Rahoitusriskien hallinta ja johdannaisopimukset

Konsernin rahoitusriskien hallintaa ohjaa Instrumentarium Oy:n hallituksen käsittelemä ja hyväksymä rahoituspolitiikka. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja analysoida riskipositiot, mitata riskit sekä suojautua niiltä tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti. Rahoitusriskit jaotellaan valuutta-, korko-, maksuvalmius- ja luottoriskeihin.

Valuuttariski

Konsernin valuuttahallinto on osittain keskitetty. Liiketoimintayksiköt ja tytäryhtiöt vastaavat liiketoimintansa valuuttakurssiriskistä sisäisesti. Yksiköiden positiot kootaan rahoitusosastolla konsernipositioksi, jota suojataan keskitetysti. Valuuttariskiä seurataan nettovaluutta-aseman pohjalta valuutoittain siten, että positioon sisällytetään valuuttamääräiset saamiset ja velat sekä ennakoitu valuuttamääräinen kassavirta aina 12 kuukauteen asti. Valuutta-aseman suojaamisessa käytetään termiinisopimuksia ja optioita. Tärkeimmät valuutat ovat Yhdysvaltain dollari ja Saksan markka.

Korkoriski

Konsernin korkoriskiä hallitaan keskitetysti. Tavoitteena on rahoitustuottojen ja -kulujen optimointi hyväksytyllä riskitasolla. Korkoriskin mittaamiseen käytetään pääasiallisesti hintariski- ja duraatioanalyysiä. Korkoriskin hallitsemiseen käytetään johdannaisinstrumenttejä, kuten termiinejä ja optioita.

Maksuvalmiusriski

Konsernin maksuvalmius pyritään pitämään jatkuvasti hyvällä tasolla. Taseeseen sisältyvien likvidien erien lisäksi konsernilla on käyttämättömiä luottolimiittejä.

Luottoriski

Rahoitustoimintaan liittyvää luottoriskiä hallitaan solmimalla sopimuksia ainoastaan vastapuolien kanssa, joiden luottokelpoisuus on hyvä. Hyväksytyille vastapuolille asetetaan raha- ja maturiteettimääräiset limiitit, ja niiden luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti.

45

Johdannaisopimukset

Allaoleva taulukko kuvaa vastapuolittain avoimia johdannaispositioita tilikauden lopussa. Valuuttajohdannaisten osalta esitetään tilinpäätöshetken markkavasta-arvot ja korkojohdannaisten osalta nimellisarvot.

(1 000 mk)	31.12.1997	31.12.1996
Valuuttajohdannaiset		
Termiinisopimukset	415 458	396 298
Optiosopimukset		
Ostetut	633 987	245 516
Asetetut	811 031	331 734
Yhteensä	1 860 476	973 548
Korkojohdannaiset		
Termiinisopimukset	0	20 000
Optiosopimukset	0	0
Yhteensä	0	20 000

Tilinpäätöspäivän kurseilla arvostettu valuuttajohdannaiskanta sisälsi realisoitumattomia kurssitappioita 4 212 tmk.

Viisivuotistilastoa

		1993	1994	1995	1996	1997
Tuloslaskelma-erät						
Liikevaihto	Mmk	1 982,2	2 036,9	2 147,9	2 335,5	2 720,2
Muutos edellisestä vuodesta	%	15,2	2,8	5,4	8,7	16,5
Ulkomainen liikevaihto	Mmk	947,6	1 060,1	1 217,1	1 328,1	1 570,7
Osuus liikevaihdosta	%	47,8	52,0	56,7	56,9	57,7
Suunnitelman mukaiset poistot	Mmk	84,3	73,3	84,3	90,0	96,1
Liikevoitto	Mmk	228,7	235,1	186,1	232,0	314,0
Osuus liikevaihdosta	%	11,5	11,5	8,7	9,9	11,5
Rahoitustuotot ja -kulut	Mmk	22,5	-1,3	39,1	41,3	26,8
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	Mmk	251,2	233,7	225,2	273,3	340,8
Osuus liikevaihdosta	%	12,7	11,5	10,5	11,7	12,5
Satunnaiserät	Mmk	-45,6	39,0	-7,7	76,3	0,0
Voitto ennen varauksia ja veroja	Mmk	205,6	272,7	217,5	349,6	340,8
Osuus liikevaihdosta	%	10,4	13,4	10,1	15,0	12,5
Verot	Mmk	61,2	76,3	78,7	72,9	94,7
Voitto ennen satunnaiseriä ja varauksia, verojen jälkeen	Mmk	190,0	157,4	146,5	200,4	246,0
Osuus liikevaihdosta	%	9,6	7,7	6,8	8,6	9,0
Investoinnit	Mmk	91,2	195,3	94,8	69,3	332,0
Osuus liikevaihdosta	%	4,6	9,6	4,4	3,0	12,2
Tuotekehityskulut	Mmk	79,5	96,2	113,4	115,9	127,1
Osuus liikevaihdosta	%	4,0	4,7	5,3	5,0	4,7
Osingot	Mmk	47,0	56,4	56,4	70,6	84,7 ¹⁾
Tase-erät						
Vieras pääoma	Mmk	858,8	966,1	839,3	711,5	824,6
Lyhytaikainen	Mmk	355,8	369,4	515,7	443,3	598,2
Pitkäaikainen	Mmk	503,0	596,7	323,7	268,2	226,4
Oma pääoma	Mmk	1 284,6	1 428,2	1 507,6	1 732,3	1 910,6
Taseen loppusumma	Mmk	2 153,2	2 409,2	2 360,9	2 459,7	2 752,3
Tunnuslukuja						
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	18,5	15,5	13,9	15,6	17,8
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	15,6	11,5	9,9	12,3	13,4
Omavaraisuusaste	%	62,4	61,8	65,1	71,7	70,7
Gearing	%	-14,1	-6,5	-7,8	-14,8	-9,9
Quick ratio		2,24	2,01	2,18	2,51	1,81
Current ratio		2,72	2,53	2,91	3,38	2,63
Henkilöstö keskimäärin						
		2 383	2 351	2 559	2 633	2 753
Osakepääoma ja osakkeet 31.12.						
Osakepääoma	Mmk	134,3	201,5	201,5	201,6	201,6
Osakekannan markkina-arvo	Mmk	2 633,7	2 010,2	2 272,1	3 400,5	3 831,1
Osakkeiden määrä, 1000 kpl		6 717	20 150	20 150	20 164	20 164
A-osakkeet		5 101	15 302	15 302	15 302	15 302
B-osakkeet		1 616	4 848	4 848	4 861	4 861
Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin, 1000 kpl		20 150	20 150	20 150	20 159	20 164
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Tulos/osake	mk	8,36	8,32	8,17	9,88	12,21
Tulos/osake U.S.GAAP	mk	13,78	9,37	6,90	8,09	12,55
Oma pääoma/osake	mk	64,24	71,62	75,51	85,91	94,76
Osinko/tulos	%	27,9	33,7	34,3	35,4	34,4 ¹⁾
Osinko/osake	mk	2,33	2,80	2,80	3,50	4,20 ¹⁾
P/E-luku						
A-osake		15,7	12,0	13,8	17,1	15,6
B-osake		15,3	11,9	13,7	17,1	15,6
Osinkotuotto						
A-osake	%	1,8	2,8	2,5	2,1	2,2 ¹⁾
B-osake	%	1,8	2,8	2,5	2,1	2,2 ¹⁾
Osakkeenomistajien määrä		11 212	11 917	11 383	10 178	9 501

¹⁾ Hallituksen ehdotus.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut ilman valuuttakurssitappioita}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja - välittömät verot korjattuna satunnaiserien verovaikutuksella}}{\text{Oma pääöma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Omavaraisuusaste (%)	=	$\frac{\text{Oma pääöma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$	x 100
Gearing %	=	$\frac{\text{Korollinen vieras pääöma - rahat ja pankkisaamiset - rahoitusomaisuusarvopaperit}}{\text{Oma pääöma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus}}$	x 100
Quick ratio	=	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - ennakkomaksut}}$	
Current ratio	=	$\frac{\text{Rahoitus- ja vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$	
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä x osakkeen pörssikurssi 31.12.	<u>47</u>
Tulos/osake	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja -/+ vähemmistöosuus - välittömät verot korjattuna satunnaiserien verovaikutuksella ja verokannan muutoksen vaikutuksella laskennalliseen verovelkaan}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin}}$	
Oma pääöma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääöma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä 31.12.}}$	
Osinko/tulos (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}}$	x 100
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Nimellisosinko/osake}}{\text{Tilikauden aikana ja sen jälkeen tapahtuneiden osakeantien oikaisukertoimien tulo}}$	
P/E-luku	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi 31.12.}}{\text{Tulos/osake}}$	
Osinkotuotto (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakkeen pörssikurssi 31.12.}}$	x 100

Tilintarkastuskertomus

Instrumentarium Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Instrumentarium Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.1997. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuosisikatsauksiin. Käsityksemme mukaan ne on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 25. päivänä helmikuuta 1998

Göran Grén
KHT

Heikki Lassila
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Instrumentarium Oy:n hallintoneuvosto on tutustunut hallituksen laatimiin yhtiön ja konsernin vuoden 1997 tilinpäätöksiin sekä tilintarkastuskertomukseen. Hallintoneuvosto ehdottaa, että yhtiön ja konsernin tilinpäätökset vahvistetaan ja voittovarot käytetään hallituksen esittämällä tavalla.

Erovuorossa ovat hallintoneuvoston jäsenet Martti Kormano, Arto Sivula, Leila Telivuo ja Turo K. J. Tukiainen.

Helsingissä 25. päivänä helmikuuta 1998

Gustav von Herzen
Erkki Etola
Eero Ikkala
Eero Karvonen

Tero Kivelä
Martti Kormano
Paavo Pitkänen
Seppo Salonen

Arto Sivula
Erkki Tammissalo
Tapani Tammisto
Leila Telivuo

Instrumentarium Oy:n hallintoelimet

Hallintoneuvosto

	valittu kaudeksi
Gustav von Hertzen vuorineuvos, puh.joht. Omistaa 3 590 Instrumentariumin osaketta.	1997–99
Turo K. J. Tukiainen varatuomari, MBA, varapuh.joht. Omistaa 47 500 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Erkki Etola dipl.ins. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996–98
Eero Ikkala professori Omistaa 1 800 Instrumentariumin osaketta.	1996–98
Eero Karvonen dipl.ins. Omistaa 800 Instrumentariumin osaketta.	1996–98
Tero Kivelä lääket. ja kir. toht., dosentti Omistaa 15 Instrumentariumin osaketta.	1997–99
Martti Kormano professori Omistaa 90 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Paavo Pitkänen fil. kand. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997–99
Kari Raivio professori Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997–99
Seppo Salonen lääket. lis Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997–99
Arto Sivula professori Omistaa 1 233 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Erkki Tammissalo professori Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996–98
Tapani Tammisto professori Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996–98
Leila Telivuo hammaslääket. lis. Omistaa 942 Instrumentariumin osaketta.	1995–97
Seppo Ylppö BBA Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997–98

Hallitus

	valittu kaudeksi
Gerhard Wendt s. 1934, fil. toht., hallituksen puheenjohtaja. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1998–2000
Olli Riikkala s. 1951, dipl.ins., MBA, toimitusjohtaja. Instrumentariumin palveluksessa vuodesta 1979. Omistaa 3 090 Instrumentariumin osaketta.	1998
Matti Salmivuori s. 1950, kauppat. maist., talousjohtaja. Instrumentariumin palveluksessa vuodesta 1973. Omistaa 2 000 Instrumentariumin osaketta.	1998
Juhani Kuusi s. 1938, professori. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1998
Mikael Lilius s. 1949, dipl.ekonomi. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1998

Tilintarkastajat

Göran Grén	dipl.ekonomi, KHT
Heikki Lassila	kauppat. maist., KHT
Varalla:	SVH Coopers & Lybrand Oy

Instrumentarium Oy:n hallitus. Vasemmalta: Mikael Lilius, Olli Riikkala, Gerhard Wendt, Juhani Kuusi ja Matti Salmivuori.

U.S. Gaapin mukainen tulos ja oma pääoma

Instrumentariumin konsernitilinpäätös on laadittu suomalaisen kirjanpitoikäytännön mukaisesti (Suomalainen GAAP), joka eroaa tietyissä kohdin yhdysvaltalaisesta kirjanpitoikäytännöstä (U.S. GAAP). Alla olevissa taulukoissa on esitetty U.S. GAAPin mukainen konsernin nettotulos ja oma pääoma, sekä selitetty eroja suomalaisen konsernitilinpäätöksen ja U.S.GAAPin välillä.

Instrumentarium julkaisee yhdysvaltaisen tilinpäätöskäytännön mukaisen tilinpäätösraportin (Form 20-F), joka on saatavissa Securities and Exchange Commissionista (SEC) Yhdysvalloista.

Määrätyt vertailuvuoden luvut on muutettu vastaamaan tämän vuoden esitystapaa.

Konsernin nettotulos

(1 000 mk)	1.1.–31.12.1997	1.1.–31.12.1996
Tilikauden voitto konsernitilinpäätöksessä, laadittu suomalaisen kirjanpitotavan mukaan	246 112	275 430
(a) Eläkekulukorjaus	19 651	-4 246
(c) Käyttöomaisuuden oikaisu, netto	-4 860	-1 188
(d) Laskennallinen verovelka	46	33 587
(f) Käyttöomaisuusosakkeiden oikaisu	620	620
(b)(f)Arvopaperien arvonkorotukset	-8 440	-141 028
U.S. GAAPin mukainen nettotulos	253 129	163 175
Osakkeita keskimäärin	20 164	20 159
(e) Tulos/osake U.S.GAAPin mukaan, mk	12,55	8,09
(e) Tulos/ADR-osaketodistus, mk	6,28	4,05

Oma pääoma

(1 000 mk)	31.12.1997	31.12.1996
Oma pääoma konsernitilinpäätöksessä, laadittu suomalaisen kirjanpitotavan mukaan	1 910 622	1 732 294
(a) Eläkekulukorjaukset	145 013	125 362
(b) Vaihto-omaisuusosakkeiden oikaisu	38 111	34 318
(c) Käyttöomaisuuden oikaisu, netto	-98 547	-93 687
(d) Laskennallinen verovelka	-117 583	-92 568
(f) Käyttöomaisuusosakkeiden oikaisu	219 449	141 558
(g) Omaisuuslajin vaihto	-9 343	-9 343
Oma pääoma U.S. GAAPin mukaan	2 087 722	1 837 934

Merkittävimmät erot yhtiön kirjanpitoperiaatteiden ja U.S. GAAPin välillä ovat seuraavat:

(a) Eläkekulukorjaus

Instrumentarium-konserni on järjestänyt työntekijöidensä eläketurvan paikallisen käytännön mukaisesti kussakin maassa, jossa sillä on toimintaa. Emoyhtiön työntekijöiden eläketurva on järjestetty pääosin Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiö s.r.:n kautta. Eläkesäätiö on emoyhtiön hallinnassa ja sitä valvoo Suomen valtio. Eläkekulut ja siirrot eläkesäätiöön on kirjattu Suomen lainsäädännön mukaisesti ja ne perustuvat vuosittain tehtäviin eläkelaskelmiin.

Vakuutusmatemaatikot ovat laskeneet eläkesäätiön eläkesitoumukset ja yhtiön vuotuisen eläkekulun U.S. GAAPin vaatimusten mukaisesti. U.S. GAAPin mukaisissa eläkevastuulaskelmissa käytettävät vakuutusmatemaattiset oletukset eroavat tietyiltä osin suomalaisissa laskelmissa käytettävistä oletuksista. U.S. GAAPin mukainen eläkevastuu perustuu työntekijän työssäoloajan keskimääräiseen palkkatasoon. U.S. GAAPin mukainen eläkelaskelma tehtiin ensimmäisen kerran vuodelta 1989, jolloin syntynyt kirjauskäytännön ero jaksotetaan keskimääräiselle työntekijöiden työssäoloajalle.

U.S. GAAPin mukaan lasketun eläkekulun ja maksetun eläkesäätiösiirron välinen erotus on kirjattu ennakkoon maksetuksi eläkekuluksi tai -tuotoksi.

(b) Vaihto-omaisuusosakkeiden oikaisu

Suomalaisen GAAPin mukaan vaihto-omaisuudessa olevat osakkeet on arvostettu yksittäisen osakkeen hankintahinnan tai tilinpäätöksen markkina-arvon perusteella, mikäli se on alempi. Osakkeista tehty arvonalennus voidaan palauttaa, kun osakkeiden arvonnousu on tullut ilmeiseksi.

U.S. GAAPin mukaan vaihto-omaisuusosakkeet arvostetaan markkina-arvoon. Markkina-arvon ja kirjanpitoarvon välinen toteutumaton voitto tai tappio, verojen jälkeen, kirjataan suoraan oman pääoman oikaisuksi.

Vuosina 1996 ja 1997, yhtiö palautti aikaisempien vuosien arvonalennuksia 5 844 tmk ja 8 440 tmk.

(c) Käyttöomaisuuden oikaisu

Maa-alueisiin ja rakennuksiin kohdistuvia arvonorotuksia voidaan suomalaisen kirjanpitoikäytännön mukaan tehdä kirjanpitoon tietyissä tilanteissa. U.S. GAAPin mukaan, arvonorotukset eivät yleensä ole hyväksyttäviä, paitsi tietyissä erikoistilanteissa, kuten yrityskaupan yhteydessä.

Suomalaisen GAAPin mukaan yhtiö on kirjannut rakennusaikaiset korot vuosikuluksi. U.S. GAAPin mukaan kyseiset korkokustannukset on aktivoitava osana rakennuksen alkuperäistä hankintamenoa ja poistettava rakennuksen poistosuunnitelman mukaisesti vaiku-tusaikanaan.

Ennen vuotta 1994, yritys oli myynyt ja takaisinvuokrannut eräitä rakennuksia. Suomalaisen GAAPin mukaan rakennusten myynnistä syntynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti syntymisvuonna. Vuoden 1997 aikana, yritys hankki omistukseensa takaisinvuokraamiansa rakennuksia käyttäen etuosto-oikeuttaan ja kirjaten rakennukset etuosto-oikeushintaan. Näiden tapahtumien nettovaikutus on, että rakennukset on arvostettu alkuperäistä hankintamenoa korkeampaan arvoon.

Yllämainitut erot kirjataan tulosvaikutteisesti kyseisten omaisuuserien taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

(d) Laskennallinen verovelka

Laskennallisessa verovelassa on huomioitu U.S. GAAPin ja suomalaisen GAAPin väliset erot.

(e) Tulos/osake

Suomalaisen tulos/osake-tunnusluvun laskenta on esitetty Helsingin Arvopaperipörssin ohjeistuksen mukaisesti. U.S. GAAPin mukainen laskentatapa perustuu U.S. GAAPin mukaiseen nettotulokseen.

(f) Käyttöomaisuusosakkeiden oikaisu

Yhtiö kirjasi vuonna 1990 34 500 tmk käyttöomaisuuden hankintamenoa liikearvona taseeseen. U.S. GAAPin mukaisesti kyseinen erä on osa käyttöomaisuuden hankintamenoa. Vuonna 1992 yhtiö teki 24 693 tmk arvonalennuksen kyseisestä liikearvosta suomalaisessa tilinpäätöksessä. Loppuosa 4 341 tmk poistetaan seitsemässä vuodessa.

U.S. GAAPin mukaan yrityksen käyttöomaisuusosakkeet arvostetaan markkina-arvoon. Markkina-arvon ja kirjanpitoarvon välinen toteutumaton voitto tai tappio oikaistuna verovaiikutuksella kirjataan suoraan oman pääoman oikaisuksi.

Vuonna 1996 yhtiö palautti aikaisempina vuosina tehtyjä arvonalennuksia 135 184 tmk.

(g) Omaisuuslajin vaihto

Vuonna 1994 Instrumentarium ja Oy Hackman Ab yhdistivät suurkeittiötoimintansa perustamalla uuden yhtiön, Hackman Metos Oy Ab:n. Instrumentarium omistaa Hackman Metos Oy Ab:sta 40 %. Instrumentarium myi uudelle yhtiölle käyttöomaisuutta ja kirjasi suomalaisessa tilinpäätöksessään 9 343 tmk myyntivoiton. U.S. GAAPin mukaan myyntivoittoa ei tulouteta, ennenkuin yrityksellä ei enää ole osakkuusyhtiön toimintaan liittyviä vastuita ja veloituksia.

Tase

Taulukossa on esitetty suomalainen tase ja U.S.GAAPin mukainen tase

(1 000 mk)	Suomalainen tilinpäätös		U.S. GAAPin mukainen tilinpäätös	
	1997	1996	1997	1996
Rahoitus- ja vaihto-omaisuus	1 572 883	1 496 754	1 610 853	1 452 104
Käyttöomaisuus	536 999	313 375	438 451	362 121
Konsernin liikearvo	81 582	102 396	100 745	100 534
Muu pitkäaikainen omaisuus	560 834	547 214	896 931	885 621
Vastaavaa yhteensä	2 752 298	2 459 739	3 046 980	2 800 380
Lyhytaikainen vieras pääoma	615 229	459 275	615 229	459 275
Pitkäaikainen vieras pääoma	126 688	138 809	126 688	281 242
Laskennallinen verovelka	99 759	129 361	217 341	221 929
Oma pääoma	1 910 622	1 732 294	2 087 722	1 837 934
Vastattavaa yhteensä	2 752 298	2 459 739	3 046 980	2 800 380

Tilintarkastajien lausunto

Olemme tarkastaneet sivuilla 50–52 olevat laskelmat konsernitilinpäätöksen tuloksesta ja omasta pääomasta, jotka on laadittu muuntaen suomalaisen kirjanpitoikäytännön mukaiset konsernitilinpäätökset United States Generally Accepted Accounting Principles (U.S. GAAP) periaatteiden mukaisiksi. Mielestämme laskelmat ovat oikein laaditut.

Helsingissä, 25. helmikuuta 1998

COOPERS & LYBRAND OY

Göran Grén
KHT

INSTRUMENTARIUM

Toimitusjohtaja Olli Riikkala
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 394 1505
olli.riikkala@instrumentarium.fi

Talousosasto
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 146 4172
Matti Salmivuori
matti.salmivuori@instrumentarium.fi

Henkilöstöosasto
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 146 3885
Leo Johansson
leo.johansson@instrumentarium.fi

Kiinteistöosasto
Pälkäneentie 20, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 394 1527
Aarne Reponen
aarne.reponen@instrumentarium.fi

ANESTESIA JA TEHOHOITO

Datex-Engström-ryhmä
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 900
00031 DATEX-ENGSTRÖM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 146 3515
Hannu Ahjopalo
hannu.ahjopalo@datex-engstrom.com

Datex-Engström
Teollisuuskatu 27, Helsinki
PL 900
00031 DATEX-ENGSTRÖM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 272 6532
Mona Grönstrand
mona.gronstrand@datex-engstrom.com

Datex-Enström AB
Karlsbodavägen 18
Box 20109
S-161 02 BROMMA
Ruotsi
Puh. +46 8 629 3100
Faksi +46 8 298 418
Arne Salo
arne.salo@datex-engstrom.com

Datex-Engstrom B.V.
Kantemarsweg 18
3871 AP HOEVELAKEN
Hollanti
P.O. Box 22
3870 CA HOEVELAKEN
Hollanti
Puh. +31 33 253 5404
Faksi +31 33 253 7223
Robert T. Wesselingh

Datex-Engstrom S.A.R.L.
17, rue de Jean-Elysée Dupuy
F-69410 CHAMPAGNE
AU MONT D'OR
Ranska
Puh. +33 478 666 210
Faksi +33 478 432 658
Gunter Kopf

Datex-Engstrom, Inc.
3 Highwood Drive
Tewksbury, MA 01876
USA
Puh. +1 978 640 0460
Faksi +1 978 640 0469
John Geisel
john.geisel@datex-engstrom.com

Datex-Engstrom Deutschland GmbH
David-Ricardo Strasse 14
D-28832 ACHIM-UPHUSEN Saksa
Puh. +49 421 486 40
Faksi +49 421 486 4236
Wim Huisman

Datex-Engstrom Ltd
Ruxley Corner, Sidcup
Kent DA14 5BL
Iso-Britannia
Puh. +44 181 300 8500
Faksi +44 181 300 5858
Roy Uncles

Datex Engström Ibérica, S.L.
C./Lanzarote, 10 B
Polígono Los Alamillos
28700 SAN SEBASTIÁN
DE LOS REYES (Madrid)
Espanja
Puh. +34 1 663 7750
Faksi +34 1 653 2761
Antonio Pérez Martínez

Tonometrics Division
Søbakken 31
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tanska
Puh. +45 39 641 338
Faksi +45 39 641 489
Bo Holte
bo_holte@vip.cybercity.dk

**TERVEYDENHUOLLON
LAITTEET JA TARVIKKEET**

**Diagnostinen kuvantaminen ja
hammaslääketieteelliset tuotteet**
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 146 3515
Folke Lindberg
folke.lindberg@datex-engstrom.com

Instrumentarium Imaging
Nahkelantie 160
04300 TUUSULA
PL 20 04301 TUUSULA
Puh. (09) 258 851
Faksi (09) 275 7276
Markku Wederhorn
markku.wederhorn@imaging.imtg.fi

Instrumentarium Imaging, Inc.
300, W. Edgerton Avenue
Milwaukee, WI 53207
USA
Puh. +1 414 747 1030
Faksi +1 414 481 8665
William J. Wenerowicz
bill.wenerowicz@iimaging.com

LM-Dental
Lääkintämuovi Oy
Rydöntie 12 A
20360 TURKU
PL 729
20361 TURKU
Puh. (02) 274 0100
Faksi (02) 274 0117
Jaakko Packalén
jaakko.packalen@lmdental.com

L-Dental Products Lumme Oy
Norrbyn rantatie 8
21600 PARAINEN
Puh. (02) 274 0100
Faksi (02) 454 6444
Jaakko Packalén
jaakko.packalen@lmdental.com

Merivaara-ryhmä
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 260
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 278 9824
Ilkka Laipio
ilkka.laipio@instrumentarium.fi

Merivaara
Puustellintie 2
15150 LAHTI
Puh. +358 3 869 11
Faksi +358 3 869 444
Ilkka Laipio
ilkka.laipio@instrumentarium.fi

Merivaara AB
Gårdsfogdevägen 2-4
P.O. Box 20126
S-161 02 BROMMA Ruotsi
Puh. +46 8 627 2950
Faksi +46 8 627 2955
Thomas Swardh
thomas.swardh@merivaara.se

Merivaara Norge AS
Østensjøveien 18
P.O. Box 6022
Etterstad N-0601 OSLO Norja
Puh. +47 22 722 180
Faksi +47 22 722 186
Per Michaelsen
merivaara@merivaara.no

Merivaara France S.A.R.L.
Parc de la Bussie
5, avenue Jules Vallès
F-95490 VAURÉAL
Ranska
Puh. +33 1 3430 9900
Faksi +33 1 3430 9012
Ilkka Laipio
ilkka.laipio@instrumentarium.fi

Itka
Puustellintie 2
15150 LAHTI
Puh. (03) 869 11
Faksi (03) 869 515
Petri Vaulo
petri.vaulo@instrumentarium.fi

Medko Medical Ltd.
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 260 00031 MEDKO MEDICAL
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 394 1913 tai
(09) 146 4048
Peter Tchernych
peter.tchernych@medkomedical.fi

ZAO Medko Medikal
Rozanova Str., 10
Building 1
123007 MOSKOVA
Venäjä
Puh./faksi +7 095 941 0258 tai
+7 095 941 3763
Jurij Kochergin
mmedical@aha.ru

ZAO Medko Medikal
Kronverkskaja ulitsa, 25
197101 PIETARI
Venäjä
Puh. +7 812 233 2979 tai
+7 812 233 1082
Peter Tchernych
medko@mail.wplus.net

Instrumentarium Medical Oü
Magdaleena tn. 3E-37
EE-0013 TALLINNA
Viro
Puh. +372 6 502 545 tai
+372 6 502 546
Faksi +372 6 502 544
Tiit Maasik
imedical@online.ee

Instrumentarium SIA
Elizabetes Str. 9, Office 5
LV-1010 RIIKA
Latvia
Puh./faksi +371 7 323 070
tai +371 7 323 059
Janis Liepins

Instrumented

Vitikka 1 F, Espoo
PL 300
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 524 144
Jouni Pohjonen
jouni.pohjonen@instrumentarium.fi

Medinovum

Vitikka 1, Espoo
PL 280
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 528 2205
Pekka Mäkelä
pekka.makela@instrumentarium.fi,
medinovum@instrumentarium.fi

Soxil S.p.A

Via Cassanese, 100
20090 SEGRATE (MI)
Italia
Puh. +39 2 216 931
Faksi +39 2 2692 6226
Seppo Oksanen
seppo.oksanen@soxil.it
Filip Heilpern
filip.heilpern@soxil.it

OPTIIKKA

Vitikka 1, Espoo
PL 500
00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 502 1551
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi
Myyvälät Keijo Karvonen
keijo.karvonen@instrumentarium.fi
Markkinointi Raimo Tikkanen
raimo.tikkanen@instrumentarium.fi

AB Ögat
Korta gatan 4
S-171 54 SOLNA
Ruotsi
Puh. +46 8 284 210
Faksi +46 8 283 310
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

Instrumentarium Optika Oü
Pärnu mnt. 32
EE-0001 TALLINNA
Viro
Puh. +372 6 313 531
Faksi +372 2 445 747
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

ZAO Instrumentarium
Srednii 70, V.O.,
P.O. Box 836
199179 PIETARI Venäjä
Venäjä
Puh. +7 812 3219 989
Faksi +7 812 3217 763
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

ERILLISYKSIKÖT

Instru Data Oy
Niittylänpolku 10
00620 HELSINKI
PL 138
00621 HELSINKI
Puh. (09) 584 460
Faksi (09) 757 3515
Dan Högström
dan.hogstrom@instru.fi

Instru Data ZAO
51, V.O. Sredniy pr.
199178 PIETARI
Venäjä
Puh. +7 812 110 4133
Faksi +7 812 327 9843
Robert Wendt
robert.wendt@instru.fi

Instru Data UAB
Liepyno 7
LT-2600 VILNA
Liettua
Puh. +370 2 758 898
Faksi +370 2 758 891
Robert Wendt
robert.wendt@instru.fi

Instru Data SIA
Teatra iela 12 no 1A
LV-1050 RIIKA
Latvia
Puh. +371 7 216 397
Faksi +371 7 216 482
Robert Wendt
robert.wendt@instru.fi

Instru Data Eesti AS
Ravi 2/Tatari 43-32
EE-0001 TALLINNA
Viro
Puh. +372 6 461 690
Faksi +372 6 461 691
Heikki Rosendahl
heikki.rosendahl@instru.fi

Oy Tekno-Rema Ab
Vitikka 1, Espoo
PL 800
00031 TEKNO-REMA
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 523 882
Juha Uskali
juha_uskali@tekno-rem.fi

INSTRUMENTARIUM

Kuortaneenkatu 2, Helsinki

PL 100, 00031 INSTRUMENTARIUM

Puhelin (09) 394 11, faksi (09) 146 4172

<http://www.instrumentarium.fi>